

Hiköye

CAN AĞRISI

Leopold Scheer Göttingen

CAN AĞRISI

Recep Şükrü Güngör

1971 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu, ilk ve orta öğrenimini burada tamamladı. Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Martı edebiyat seçkisi (1995-1998) ve Yitik Düşler (2001-2004) dergisini çıkaran kadro içinde yer aldı.

Öyküleri; Martı, Okuntu, İnsan Saati, Yalnızardıç, Yitik Düşler, Sühan, Kaşgar, Edebiyat Yaprağı, Tasfiye, Yedi İklim, Hece Öykü, Sızıntı, Yağmur, Ardıç, Kuyudaki Koro dergilerinde yayımlandı.

Edebiyat hayatına, Maraş'ta çıkarılan Tarihi Uzunoluk dergisinde yayınlanan "Münbit Şehir" adlı yazısıyla başladı. İdeal Kariyer ve Duygu Deryası derneklerinin yazarlık kurslarında "Öykü Yazma Teknikleri ve Bizim Öykümüz" konulu dersler verdi. "Tavukçunun Ölümü" adlı öyküsüyle "Radyo Hayat 2005 Öykü Ödülü"nü kazandı.

Yazar, hâlen Fatih Koleji'nde edebiyat öğretmenliği yapıyor.

Eserleri

Yüreğimin Mevsimi-öykü (2001)

Kuruluş/Kurtuluş-piyes (2001)

Hüsn ile Aşk-öykü (2003)

Âdem ile Havva-öykü (2005)

Yas Ayini-öykü (2005)

CAN AĞRISI

Recep Şükrü GÜNGÖR

CAN AĞRISI

Copyright © Sütun Yayınları, 2006

Bu kitaptaki metin ve resimlerin, tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Kalender YILDIZ

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Cafer Dereli

ISBN
975-9089-33-5

Yayın Numarası
33

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Kasım 2006

Genel Dağıtım
Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No:31 Tek-Er İş Merkezi
Muhutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 00 Faks: (0212) 444 85 96

Sütun Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 09 99 Faks: (0216) 328 35 89
www.sutun yayinlari.com

İçindekiler

Birinci Bölüm: Samut

- 9 Okul
- 13 Diş ağrısı
- 17 Bu adam ne diyor?
- 21 Samut
- 25 Kapı
- 29 Yanık
- 33 Ufkun kızılığına kapılıp gittin
- 37 Martılar
- 39 Eksilenden çoğalan

İkinci Bölüm: Tavukçunun ölümü

- 43 Durak
- 55 Cemel Obası Hadisesi
- 67 Tavukçunun ölümü
- 73 Çavuş Emmi
- 77 Ölüm haberleri

Birinci Bölüm

SAMUT

“Sen yoksan ne gökyüzü ne de ay ışığı... Sen varsa, her şey sensin. Beni, benden başkası anlayamaz, diyerek yaşamamalı bir ömür boyu. Dost, anlayan demektir. Feda edebileceği her şeyi ortaya koyabilen demektir.

Sen gittin.

Kalabalıkları ilaç diye yazdı doktorlar. Katilim oldular. Topluma katılmayı önerirken öldürdüler beni. Yalnızlığımı aldılar, kanımı emerek. Acımı, sabrımı ve affımı aldılar.”

Okul

O gece şehre sis çöktü. Yağdı yağacaktı ama yağmadı. İlk önce temizlikçiler geldi. Sonra güvenlikçiler... Onların ardından kantinciler, nöbetçi öğretmenler...

Okulun yerinde market, kuyumcu, giyimci, telefoncu, tuhafiyeci ve simitçi vardı.

Temizlikçiler, kantinciler, nöbetçi öğretmenler şaşırıp kaldılar.

Müdür yardımcıları geldi, öğretmenler geldi. “Bir gazaba mı uğradık.” diye söyleniyordu edebiyat öğretmeni Muhsin. “Daha akşam yerli yerindeydi.” dedi süngüsü düşük tarihçi Tahsin, üstündeki rengi uçmuş cekete aldırmadan.

Öğrenciler geldi birer birer. Arabalara tıka basa doluşup geldiler. Sebilhane bardağı gibi dizildiler. Selma da geldi. Fakat okul yerinde, yukarıda söylediklerimiz vardı.

Selma, Muhsin Hoca'nın gözlerine baktı. “Aşkla şevkle ders anlattığının sınıflar nerede?” diyordu. Nutku tutulmuş gibi susuyordu edebiyat hocası. Tarihin o gününün o saatine denk gelen dakikaları dondurulmuş gibi kalakalmışlardı.

Kül kesilmişlerdi.

Selma ağlamak istiyordu ama donukluğundan kurtulamıyordu. Leyleğin yuvadan attığı yavru gibi yapayalnız hissediyordu kendini.

Bir iğneli beşikteydiler.

Öğrenciler dükkânlara dağıldılar. Arkadaşını alan simitçi-

ye, telefoncuya, markete gitti. Nöbetçi öğretmen, o donan sahneden sıyrılıp çocukları toparlamaya çalıştı ama nafiye; her biri bir deliğe girmişti. Yorgun argın meydana döndü. Meydanda toplanan öğretmenlerin şaşkınlığına, donukluğuna katıldı. İşte şurası her sabah toplanılan yerdi, şurası İstiklal Marşı söylenen yer. Şurada futbol oynuyorlardı. Hatta dün öğleyn de oynamışlardı. Şurada basket potası vardı. Şuradan taa oraya kadar ihata duvarı çevriliydi. Ama şimdi yerinde bir taş bile yoktu.

Mahşer tilkisi gibi şaşalayıp kaldılar.

Çarşı esnafı da şaşkındı. Bu kadar öğrenci ve bu kadar öğretmen sabah sabah buraya neden toplanmışlardı? Öğrenciler neden başıboş dağılıvermişti dükkânlara? Öğretmenlerin meydandaki şaşkınlıkları neydi? Senelerden beri dükkân işleten esnaflar böyle bir hadiseyi ilk kez yaşıyorlardı.

Zaman kötü kötü şahitlik ediyordu.

Mekân mübarekliğinden habersizlerin elindeydi.

Eski çamlar bardak olmuştu.

Çocukların sevinç çığlıkları duyuldu.

Öğretmenler çözümlü, konuyu anlatmaya başlayınca dükkân sahipleri bir kez daha şaşırdılar. Çünkü kimisi yirmi, kimisi on beş yıldır burada dükkân işletmekteydi.

Okulun varlığı üzerine ihtimal hesapları yapmaya başladılar.

Öğretmenler daha dün buranın okul olduğunu söylediler. Fizikçi sınav yaptığı ikinci kattaki 9-B sınıfının yerini işaret etti. Muhsin Öğretmen, Selma'nın meraklı sorularına cevap verdiği üçüncü katın koridorunu anlattı. Okul gazetesi bile vardı dedi. Hatta Selma'nın "Mevlâna'nın Sevgi Seli" başlıklı yazısından bahsetti.

Şurada çay içmişlerdi... Şurada kartopu oynamışlardı. Şurada şiirler okumuşlardı.

Burayı kendi elleriyle süslemişti resim öğretmeni Bün-yamin.

Omurgayı besleyen unsurları anlatmıştı biyolojici. Avrupa Birliği'ne giremeyeceğimizi iddia etmişti milli güvenlik hocası, herkes de onu tasdiklemişti.

Sokaklar doldu.

Evlerden boşanan insan kitleleri dükkânlara, fabrikalara, okullara, sokaklara akıyordu.

Bir büyük meçhulün içinde, yağsız kalmış kapı gıcirtısı gibi tatsız tatsız yürüyordu insanlar.

Sönmüş bir yanar dağ gibi dağınıktı sokaklar.

Düşmandan çeken, dosttan çeken bir millet akıyordu.

Her şey çatallı geyik boynuzu gibiydi.

“Ne olacak.” diyordu Cemil Hoca. “Ne yapacağız? Buna bir çare bulalım.” Tarihçiyle milli güvenlikçi şiddetli bir tartışmaya girmişti. Hizmetçiler, güvenlikçiler de söylenip duruyorlardı.

Esnaf bu konuşulanlardan bir şey anlamadığı gibi ziyadesiyle sıkıldı. Nerden neşet ettiği belli olmayan bu kadar öğretmeni ne yapacaklarını düşündüler! Öğrenciler kısa sürede dükkânlara dağılıverdiklerinden o mesele hemen çözülmüştü. Ya öğretmenler!

“Delirdiniz galiba, üstümüze iyilik sağlık.” dedi biri. “İyi saatte olsunlar mı bastı burayı ne oldu?” Martaval okumayın be!

Adamın biri söylenip durdu. Ama kimse esmayı üstüne sıçratmak, başkalarının hücumunu gerektirecek, sataşmaya sebep olacak bir davranışta bulunmak istemiyordu.

Eve ekmek götürmek lazımdı. Ne yapacaklardı, neyle geçineceklerdi? Bir kaygı sarmıştı muallim efendileri.

Esnaf, öğretmenlerin neden böyle bu sabah burada toplandıklarını düşünürken, çarşının sözü sohbeti dinlenirlerinin önerisiyle onları çalıştırmaya karar verdiler. Öğretmenler birer ikişer dükkânlarda çalışmaya başladılar.

Önemli olan çalışmaktı: Öğretmen öğretmenliğini yitirmişti.

Öğrenciler artık müşteriydi. Evvel ar idi, şimdi kâr oldu.
His yoksulu bir nesil türemiştir.

Onlara bilgi dağıttıkları, irfan kazandırdıkları okul yerine, çay verdikleri, telefon sattıkları, kolye beğendirdikleri dükkânlar vardı. Ve onlar orada çalışıyordu. Müşteriler de çok memnundu hâllerinden.

Alan memnun satan memnun. Ne diyelim, türediler türediler işte.

Memnuniyetler değişti. Artık ders anlatan öğretmenden değil, iş üreten öğretmenden memnunuz.

Bulutlar karardı.

En son müdür geldi. Tarihçi, müdürden hoşlanmazdı. Mart içeri pire dışarı. Müdür gelince tarihçi ile matematikçi iş yerlerine doğru yürüdüler.

Koca okuldan geriye bir öğretmenle bir öğrenci kalmıştı.

Okul yoktu. Öğrenciler dağılmış, öğretmenler dükkânlarda işe girmişlerdi. Kriz geçirecekti neredeyse. Sağa koştu, sola koştu. Önüne çıkan herkese okulu sordu ama nafîle. Suya pala çalışıyordu. Meydana bağdaş kurup oturdu. Kafasını iki elinin arasına aldı. Yo hayır, delirmemiştir, ruh sağlığı iyiydi. Öyleyse bu öğretmenlere ne olmuştu? Öğrenciler nereye dağılmıştı? Tutarığı tutmuş gibi titriyordu.

Din kültürü hocası, Muhsin Hoca'ya, Nuh Nebi'den başlayarak anlatıyordu:

“Tarih yağmalandı.

Din kovuldu.

Millî şuur talan edildi.”

Müdür okulu aramaya çıktı.

Diş ağrısı

S abaha kadar kıvrandı.

Bir zonklama, bir titreme, keskin bir sızlama bırakmadı adamı. Sağına döndü dinmedi, soluna döndü dinmedi.

Balkona çıktı, yıldızları seyretti, hayale daldı lakin ağrı hep vardı.

Uzun boylu, gür saçlı, mavi gözlüdü. Gergin dudaklarının üstünü ince, bakımlı bir bıyık süslüyordu.

Çay içti, sıcak dokundu. Su içti, soğuk dokundu. Yemek yedi, taneler dokundu.

Yattı, kalktı, oturdu, dolaştı. Ağrı dinmedi.

Bir telaş içinde dişçiye gitti.

Uzun boylu diş doktorunu görünce bir daha bastırdı ağrı.

Koltuğa uzandı. Ağrı da yanına uzandı. Dişçi kocaman iğnesini çıkardı. İğneyi görünce ürperdi, içi titredi. Kalkıp kaçmak geçti içinden ama bir kere uzanmıştı dişçinin elinin altına. Ağzını açtı. Dişçi, o kocaman iğneyi uzattı, damağına batırdı. Ayak parmaklarına kadar bir soğukluk yayıldı.

İçinden bir cızırtı, geçti.

Kafasını başlığa dayamıştı.

Terzi Kemal'in ceket yakasını yaparken dikiş hatasını ni gördü. Sonra, iplikleri tek tek kesti terzi. Yakayı yeniden dikti. Makinenin gürültüsüne aldırmadan, Bilal'in: "Efendim abi, hangisiydi abi, orada abi..." deyişlerine bakmadan man-

sur üflediğini, üflerken hem terziyi hem kendini rahatlattığını düşündü.

Ağzının içindeki makinenin de cızırtısı kesilmek bilmiyordu. Doktor, dişini yontuyor mu, kesiyor mu, düzlüyor muydu? Dilinin altı üstü diş kırıklarıyla doldu. Dişçi; bana çevir kafanı, biraz daha, az kaldı, sabret, diyordu.

Terzi ceketin yakasını tamamladı. Omuzlarına birer keçe koydu. İç astarı ölçtü tamı tamına uyuyordu. Bilal, terzinin yerinde ayakta, hep ayakta, âmâde bekliyordu. Mansur üfleme, bir diyez beş bemolde sürdürdü. Bir rasta bir nevaya, bir hüseyniye geçti.

Ağzına bastırıp sıcak nefes üfleyince, kalın sesler çıkıyordu. Ahmet Bey'in bürosunda brifingi beklerken de üflemişti do sesini. İsmail Bey'in dikkatini çekmişti rastları. Ben demişti İsmail Bey, bunu üflemenin ne demek olduğunu çok iyi bilirim. Bir ay çalıştım da bir ses çıkaramadım. Mansuru ağzına dayadığı ilk günleri hatırladı. Fuu fuu üflüyordu da bir perde-lik bile ses çıkaramıyordu.

Ağzını gargara yaptı. Terlemişti. Dişçi otomatiğe basıp, koltuğu hafif doğrulttu. Gözlerini ancak o zaman açabildi. Dişçi, ağzına bir bez geçirmiş, kafasına başlık takmıştı. Esmer esmer gülümsüyordu. "Yirmilik dişleriniz." dedi "kayıp, çıkmadı mı? Çektirdiniz mi?"

Pensenin, ince ince tellerin, diş kesme, çekme aletlerinin karşısında aklını yokladı, yerinde değildi. Dişçinin sorularını omzunu kaldırarak cevapladı.

Dişçi koltuğu yatırdı. "Başınızı" dedi "başlığa iyice yaslayın, bana dönün." Onun dediklerini yaptı. Gözünü de yumdu.

Zihnine sorular üşüştü. "Kendi sorularının peşinden git." diyen Rilke'yi hatırladı. "İlmin yarısı sormaktır." diyen Doğulu bilgeyi düşündü. Doğulu bilge daha kalbî konuşuyordu.

Terzi Kemal'in ırağı Bilal'in soruları neydi ki? "Sizde terzilik dersi verilir mi?" gibi bir Őeydi. nemsemedi. Terzinin bakımlı saçlarıyla, biçimli parmakları ne de uyumlu ydu.

Tekerlekli sandalye mahkumu Yusuf Amca terzinin müdavimi, laf bilir, söz bilir bir adamdı.

Makineler alıştı. "Ağzını büyük a, daha büyük a." diyen dişinin emirlerini yarı uyanık duyar gibiydi ama hepsine de bil istisna uyuyordu. Gırtlını bir eter kokusu yaktı. Koltuktan fırladı. Yandım, ağzım kavruluyor, beni mahvettin diye bağırmaya başladı.

Dişçi telaşlandı. Yaralı bir havyan gibi bağırıp, yerinden fırlayan adamın gömleğinden çekip adamı koltuğa yatırdı. Başını başlığa yerleştirip makinesini çalıştırdı. "Kımıldama!" diye de çıkıştı. Ekmek Teknesi'nin deli doktorunun, Kara Kardeş'e yaptığını hatırladı. Bu dedi, beni burada çıldırtır veya dişimi adamakıllı yapar.

Terzi Kemal ceketin i astarını da dikip Bilal'e dönüp bize kahve söyle, dedikten sonra arkasına yaslandı, "Hoş geldin beyim, mansurun da fena değilmiş, akşam akşam rast da iyi geldi." dedi. Yusuf Amca, sandalyesini güneye çevirmiş, tesbih çeviriyordu. Ashab-ı Bedir'i çekiyordu. Gözleri hafif yumuk, uzaklara bakıp dalmış, doksan yıl önce Arıburnun'da göğüs göğse, süngü sngye savaştığı günlerin hatırasıyla yaşayan bir gazi hissini uyandırıyor ydu.

"İki saat ağzınıza bir Şey almayacaksınız, iki gün ağzınızın bu tarafını kullanmayacaksınız." dedi doktor. "Ağzınızı temiz suyla alkalayabilirsiniz. Her akşam, yatmadan önce bir bardak tuzlu suyla gargara, diş etlerinize iyi gelir. Bir ara gelin, diş taşlarınıza da alalım. Geçmiş olsun. Beni çok yormadınız, size yüzde otuz indirim yapıyorum." dedi. Oysa makineyi alıştırmısa ydı kaaca ktım, bunu unutuvermişti.

Telefonu çaldı. “Arayana, müsait değilim, hastam var.” deyip telefonu kapattı.

“Terzinin” dedi adam, kahvesi unutulacak gibi değildi. Yusuf Amca’nın veli duruşu var ya, erim erim eriyorum onu görünce.

“İnşallah ağrı yapmaz.” dedi.

Adamın dişi hep ağrıdı. Fakat adam dişçiye bir daha gitmedi.

Cenazesini yıkayan imam merak etti, genç yaşta ölen bu adamın hiç mi dişi çıkmamıştı?...

Bu adam ne diyor?

Burçlardaydı. Gözlerini kısmış, avurtlarını içe çekmiş, altın boynuzu izliyordu.

Bir haber gelecekmiş gibi, bir kapı açılacakmış gibi, uzun uzun, derin derin, umutlu umutlu bakındı surlara. Gülbaharın gözlerini gördü koca akıntının dalgalarında.

Elinden tutacak, iş verecek yahut bulacak maharetli, merhametli bir arkadaşının yanında olmasını ne de çok istiyordu.

Yalnızlık, zehirle pişmiş aştı.

Demir lokmaydı. Dikendi.

En umutlandığı arkadaşı Necip memlekete gitmişti. Bayrama iki hafta vardı. Ne diye erken giderdi ki. Bir hafta daha kalsa olmaz mıydı? Âdem'in hikâyesi diye tutturmuştu. Herkes Âdem, her yaşanan da onun öyküsüydü.

Yine de burada olsun istiyordu. Şu yalnızlığını paylaşsın istiyordu. Âdem'ine de Havva'sına da katlanırdı o zaman.

Necip'le tanıştığı günü hatırladı. Tepedeki okulun lobisinde İbrahim'le kırk dakika beklemişlerdi. Zil çalınca kalbi küt küt ata ata öğretmenler odasına gitmişti. Koltuğa gömül-müş, gözlüklerinin camı renkli, siyah saçlı, üst baş dağınık bir adamla karşılaşmayı hiç beklemiyordu. En azından saçının taralı, gömleği ütülü olacağını düşünüyordu. Utanarak, hafif tatlı titremeye elini uzattı. O on beş dakikada yıllarca sürecek dostlukları başlamıştı.

Meslek lisesinin elektrik bölümünü bitirmiş, üniversite sınavına hazırlanıyordu. Bir vakfın çayhanesinde çalışıyor, böylece barınma ihtiyacını gideriyordu.

Sınavı kazanamadı.

İkinci girişinde okumak istemediği bir bölümü tutturdu. İkinci sınıfta okulu bıraktı. Yeniden sınava girdi. Açık öğretim kaydını yaptırdı.

Okulu iki sebepten bıraktı. Birincisi, istemediği, sevmediği bir bölümdü iktisat. İkincisi, çalışmak zorundaydı. Ailesi bir dağ köyünde yaşayan, yoksul bir aileydi.

Surlarda dolanıp, düşünüp durdu. Akşam olmuştu.

Evli evine çekilmişti.

Dükânlar kapandı bir bir. Arabalar seyrekleşti. Eğlence merkezlerinin ve boğazın uğultusunun dışında ses kalmamıştı. Yer yer vapurların ışıkları görülüyor ama sesleri duyulmuyordu.

Karşı kıyıları ıslık ıslık.

Kollarını göğsünde birleştirdi. Kafasını omuzlarına doğru çekti, yürüdü.

Kıyı camisinin avlusunda, bir köşeye ilişti. Fakat tinerciler, baliciler, hırsızlar, çeteler korkutuyordu.

Sarayın parkında, bir tomruğun içine girdi. Kalınca bir dala dayandı. Ne olursa olsun, burada uyuyacaktı.

Necip, ailesinin yanında, sıcak yorganın altında tatlı tatlı uyurken arkadaşını düşünüyor muydu acaba? Necip, beni neden düşünsün, diye iç geçirdi.

Memuriyetten atılınca, misafirhaneden de çıkarmışlardı. Nazmi'nin yanında kalırım diye çantasını ona bırakmıştı. O da alıp başını habersiz gitmez mi? Kalmıştı sokakta. Parklar döşek, geniş etekli ardıçlar yorgandı.

Uyandı. Titriyordu. Gördükleri karmakarışıkta. Bir kayaya dayandığını, sarıldığını, kayayı öptüğünü hatırladı. Sonra

bir çağlayanda yüzdüğünü, neşeli çılgınlık attığını, akıntıya kapıldığını... Yorumlayamadı. Bir inek römorkta yanıyor; fakat motor gidiyordu. Birden orman da yanmaya başladı. Sonra, büyük bir inek geldi, ormanın yangınına söndürdü. Kendisi de yanındaki adamla uçurumdan aşağıya inmeyi denedi ama sarp kayalıktan inemedi. Kendini atmaya düşünürken uyandı.

Karşısındaki adam titriyordu. Başını tomruğun dalına yaslamış, gözlerini yummuş, zangır zangır titriyordu.

Oradan çıktı.

Arabalar işlemeye, ışıklar sağa sola saçılmaya başlamıştı.

Sabahın taraveti evsizler, kimsesizler için de güzeldi.

Parkın boğaza bakan banklarından birinde, hırpani kılıklı bir adam dizine dayadığı cep defterine bir şeyler yazıyordu. Yazan sokak adamının yanına merakla yaklaştı. Adam öylesine dalmıştı ki, fark etmedi bile. Yazdıklarını okumaya başladı: "Hayatın içindeyim; insanların riyakâr yüzleriyle savaşıyorum, küçücük yüreğimle. Hayat buysa, benim de sağlam paletlerim var. Meydan okuyorum; lakin yalnızlığımda çok yoğun yaşıyorum, yaşadıklarımı. Ey boğaz, park, çınar, martı, ortanca! Siz de bendensiniz, dostça. Sizi tanıdığım için müteşekkirim."

Adam yazmayı bıraktı. Kafasını kaldırdı. Aylarca saç sakal tıraşı olmadığı gibi banyo da yapmamıştı. Uçuşan, çığlık atan martıların denizden rızık toplayışlarını izledi. O süzülüşler, o endamlı endamlı kanat vuruşlar, o keyifli iniş, çıkışlar...

Ne düşündü ne hayal etti, neyi hatırladıysa, defterin sayfasını çevirip yeniden yazmaya başladı:

"Ben mi söyledim hayata bu kadar güzel olmasını? Ben mi söyledim ey ilahi aşk? Beni bul diye, hem de otuzumda. Ben yalnızdım, hasrettim bu duygulara.

Yalnızlığımı aldın, korkuyorum. Beni ben yapan yalnızlığımı. Ver beni. Ver benim yalnızlığımı, hayat senin olsun. Umarım Üsküdar daha anlamlıdır.

İnsanlar kusurlarını kapamak için uykuya dalıversinler. Bana da geceyi versinler. Gecenin azizliğini, azizler bilir. Şimdi sınımsıcak yalnızım.”

Adamın yanına usulca yaklaşmış bankın diğer tarafına oturdu. Gözleri şişmiş, şuuru işlemez olmuştu. O an sevk-i ilahiyle hareket ediyordu.

“Merhaba,.” dedi adama.

Adam bir süre bakındı. Sonra döndü:

“Merhaba, hayatın kıyısına vurmuş arkadaşım merhaba.” dedi.

Evet, kıyıdaydı.

Adamın yüzü, gözü, kaş, burnu korkunç görünüyordu. Gözlerinin merceği büyümüş, yüzü kabuk bağlamıştı.

Korktu mu, ürktü mü, hiçbir şey hissetmedi mi?

“Üsküdar’da oturuyor.” dedi adam.

Kimdi, neden orada oturuyordu? Soramadı.

“Bütün sebebim o.” dedi.

Adamın konuşmalarını, sözlerini anlamıyordu.

Necip olsaydı yanında, bu adam ne diyor, diye sorardı.

Kendisi de adamdan farklı değildi. Bütün sebebi o fettandı. Onu görmese, ona meyillenmeseydi işi de evi de olurdu. Onun siyah iri gözleri hayatını alt üst etmişti.

Cebinden buruşuk gazete sayfaları çıkardı, adama uzattı. Islak kibritini çaktı ama yanmadı. Adam, iç cebinden eskimiş, gazı bitmiş çakmağını çıkardı.

Kısa kalın biçimsiz parmaklarının arasında birkaç çakıştan sonra yakmayı başardı.

Gazeteden yayılan alevlere uzattılar ellerini kahvaltı niyetine...

Samut

Kelimeleri teyelledi üst üste. Cımbızlayıp cümlelerden. Hamuda koşulanlar gibi sessiz sessiz topladı, biriktirdi, sakladı. Gününün geldiğini gördü kendince, sürdürdü teyellerini masaya. Üst üste, yan yana, aralıklı, açık yazılarla, kenarları yakılmış varaklara kadınca yerleştirmiş, titizlenmiş.

Biliyordu ki, o hep susacaktı. O güne dek susmuştu çünkü. Mahcup bir çocuk gibi. Çocukların devleti olmazdı, çocukların heykeli dikilmezdi.

İki koşumunu yan yana getirip teyelledi. Bir şeyden haberleri olmayan bu iki koşum cam bölmenin arkasına gönül indirmişti. Hamutlarını da itinayla taktı. Sürdü meydana. Kendi, üst katta, camlı bölmenin arkasında, dizlerini masasına dayamış, çenesini ellerinin arasına almış, gözlerini kısmış, aşağıya gönderdiği koşumlarını izlemeye başladı.

İçinden cızırtılar geldi geçti, gönlünde bir darlık duydu. Geçer deyip mühimsemedi. Peruğunu tarayıp yeniden daldı aşağıya. Keyiften dört köşe. Koşumlar teyellenmişti ne de olsa. İnce kumaştan pantolonların ne kadar zarif durduğunu, onları ne kadar ince gösterdiğini geçirirken içinden Alman marka parfümünün hoş koktuğuna aldandığının farkında değildi.

Şubatçılarını kırdığı “ince yan”ı bir de kendi kırıyor ama bunun bilincine varamamak vahametini yaşadığını/yaşattığını bilmiyordu.

Cımbızlanan kelimeler “kokona”dan “orta malı”na dönüşüp dururken işin içine muavinin işbazlığı da karışınca koşumların görevi bitti, onları geri çekti. Kendi hâlâ cam bölmenin arkasında aşağıyı izliyordu.

Saçı ak mı, kara mı, önüne düşünce görecekti ama o zaman iş işten geçecekti.

Adamın elinden bardak düştü, koşumların yürüdüğü koridorlara cam kırıkları dağıldı. Birkaç günü, cam kırıkları batmış ayaklarının acısıyla geçirdikten sonra koşumları sırayla çağırdı odasına: “Beni Karamürsel sepeti mi sandınız? Size dünyayı dar ederim, benimle uğraşmayın, uğraşanların oyununa gelmeyin. Ben bütün gemilerimi yaktım, sizinse arkanızda daha çok gemi var.” dedi.

Koşumların dizleri titriyordu. Bir gazaba uğradıklarını fark ettiler lakin piyonluklarını itinayla yerine getirdiklerini de anladılar.

Zannediyordu ki, adam samuttur. Vur tepesine, al lokmasını. Asla sesi çıkmaz. Oysa adam, kazanda pişirip kapağında yiyen bir ailenin çocuğuydu.

Beklediği gibi çıkmadı. Hırçının biriydi adam. Cam bölmenin arkasını iç hattan aradı. Bütün tezgâhı gözlemediğini anlattı. Tehditler savurdu. Arkadaki özür nazır diledi ama adam sakinleşmiyordu. Kükremişti. Kadın sözcüklerin fayda etmediğini görünce ağlamaya başladı. Belki böyle yaparsa adamı sakinleştirir, gazabından uzak kalabilirdi.

Samut zannettiği adam azgın boğa çıkmıştı.

Ahizeyi elinden düşürdü, dizlerini masasına dayadı. Nerede ne hata yaptığını, neden bu kadar erken fark edildiğini düşünmeye başladı. Gözleri iki çeşme akıyordu.

Amiriyle konuşmaya karar verdi, belki her şeyi düzeltebilirdi, gözyaşlarına onu inandırabilirdi. Amir merhametliydi.

Samut değildi ama zahirdi. Cam bölmenin tam karşısında idi odası.

Amirin yanına girer girmez, onunla göz göze gelir gelmez, göz pınarları boşandı. Devlet masasının önüne, siyah döşemeli koltuklara oturdu. Dş inip kalkıyordu. Elleri hafif titriyordu. Ne kadar ağladığı gözlerinin şişkinliğinden, saçlarının dağınıklığından anlaşılıyordu.

Amir, sakinleşmesini bekledi. Ağladıkça daha da hıçkırık istiyordu. Merhametli amirin yanında rahattı ama fazlası da ona karşı nezaketsizlik olurdu.

“Her meseleyi gzeriz efendim biz, siz tatlı canınızı zmeyin, sıkıntılar gelip geçicidir. Sizler daima burada olacaksınız. Burayı ayakta tutacaksınız.” Dinledikçe rahatladı, ağlaması dindi, gözlerini işlemeli mendiliyle sildi. İşlemeli mendil kullanan kalmamıştı ama kadında bir ince yan vardı gene de.

Her gün amirine gidiyor, ağlıyor ve rahatlayıp çıkıyordu.

Adam, cam kırıklarının yaralarından kurtulmuştu. Sahne sırası kendine gelen bir aktör gibi yürüyordu. Amiri arıyordu ama telefonu onun yüzüne kapatıyordu. Meseleyi gözlemek, tarafları yatıştırmak istiyordu amir. Adamın yaklaşmayışı karşısında acizliğini fark ediyor, ellerini göğsünde kavuşturup cam bölmeye uzun uzun bakıyor, kadının ağıtlarını duyar gibi oluyordu.

“Karga derneği, ne olacak başka.” diyordu.

Adamı da kadını da işten atamıyordu. Atamayacağını biliyordu. Beyefendiye nasıl hesap verirdi. Küçük bir meseleyi gzemedim diyemezdi. Ya gzecek ya da üstünü rtecekti.

Koşumlar anlamışlardı oyuna geldiklerini ama adam cam kırıklarının intikamını/öcünü/acısını alacaktı.

Yeni olmak koşum olarak kullanılmayı kolaylaştırıyordu, eski ve tecrübeli olmak da koşum kullanabilmeyi...

O iki kız, her adımlarını attıkları koridorda adamın parçaladığı cam kırıklarına basarak geçiyorlardı. Çalışmasalar olmu-yordu, amirden çekiniyorlar, işten atılmaktan korkuyorlardı.

Pişmandılar koşumluklarından ama bazı hatalar bir kere yapılırdı. Başkasının oyununa malzeme olmak ne kötüydü.

Akşam ezanı okunuyordu. Koşum kızlar ve cam bölme-nin arkasındaki bayan adamın odasına gittiler. Dizleri titriyor-du. Nefes almakta güçlük çekiyorlardı. Kapıyı yavaşça tıklatıp içeri girdiler, koro halinde, teyellenmiş kelimeler: “Özür dile-riz.” dediler.

Dediler ama adam kılıcını arşa asmıştı.

Kapı

Paslıyım.

Gacır gucur sesler çıkarıyorum.

İtinayla yağla.

Gir içeri. Oda sımsıcak. Isınırsın. Evin içinde olmanın rahatlığını tadarsın.

Tut elimden.

Kapa.

İşte kapandım.

Önce anahtarı çevir. Ne de yavaş çeviriyorsun. Zorlanıyor anahtarın.

Yağla. Yağla ki açıp kapaman kolay olsun.

Tut kolumdan, anahtarı çevir, içeri gir.

İşte evindesin. Odamın içi sımsıcak.

Dışarıda hava sert. Rüzgâr sert.

Hayat sert.

Bana nazik davran.

Parça parça bulut. Bölük bölük martılar. Yapayalnız yaşlar. Ve parkta çocuklar... Onların hayata hayat katan cıvıltıları...

İçerisi sıcak.

C vitamini iyi gelir. Üstüne kahve. Dumanını içine içine çek.

Aç kalmak erdemdir.

Açız hepimiz. Kapının önündeyiz. Kapının dışlarının dibindeyiz.

Ben geldim, aç kapıyı.

Açığım sana. Anahtarını çevir, gir içeri. Odan, evin sımsıcak.

Mart ikindisi.

Güneşli.

Çocuklar parklarda büyüyor.

Can cana oyuna dalmışlar.

Kapıyı aç.

Öykünüm ben.

Senin öykün.

Sımsıcak içimdesin sen.

Sımsıcaksın.

Pencereden bak parka. Çocuklara, kumlara, annelere, evciklere...

İşte önündeyim. Yamacındayım. Al anahtarını eline, çevir. Paslarımı yağla çevir, uçsuz bucaksız coğrafyama gir.

Ahlât'tan.

Ordularınla, erenlerinle gir.

Çağıl çağıl ırmaklarımı yaşa.

Larende'desin. Huzur bir adım ötede. Gel beri, gir içeri. Burası senin evin.

Şam'dasın. Attar'ın huzurunda, altı yaşındasın. Sultanlar sultanının oğlusun. İlmin sultanı. Al anahtarını, düş yola. Gezinleri selamlamayı unutma. İçerideyken de dışarıdayken de erenlerini unutma.

Beni unutma: Kapını.

Mardin kapı şen olur. Dibi değirmen olur. Buralarda yar seven, ölmezse verem olur.

Girdin koca yurda. Şahlana şahlana. Gürleye gürleye. Çıkamazsın artık, ben sana bir kere açıldım. Bundan böyle hep açığım.

Kaç kez talan edildin, yenildin, ezildin, hezimete uğradın. Ama ben hep sendeydim ve sadece sana açılacaktım.

Seni hep içeri aldım. Sadece seni.

Sandalcı içeriyor. Yanındakine de veriyor. “Sen de nasiplen babalık.” diyor. “Sultan yasakladı ama...” “Denizin ortasında sultan ne gezer.” diyor. “Adam, belki de bizi görüyordur.” diyor. Sandalcı, adama; “baba falıma bak bakalım, sultan bizi nereden gözetliyor.” Adam fala bakıyor: “Sultan da denizde hem de yakınımızda.” diyor. “Babalık iyi bak, keleşe gelmeye-
lim.” diyen sandalcı bir anda adamın ayaklarına kapanıveriyor. “Affet sultanım, ben ettim sen etme.” diyor. Sultan, “hangi kapıdan şehre gireceğimi bilersen affederim.” diyor. Söylediğim kapıdan girmezsen halim yaman, bir kâğıda yazıp vereyim. Şehre girdikten sonra okursunuz diyor. Sultan surları deldirip o güne kadar olmayan bir kapı açtırıyor. Şehre oradan giriyor. Kâğıdı açıyor: “Sultanım yeni kapınız hayırlı olsun.” İhtiyar sandalcının zekâsı da zekâyımış hani. Sultan sandalcıyı bağışlıyor. Sandalcı can korkusundan sırta kadem basıyor.

İşte o kapı bendim. Sandalcıyı hiç görmedim. Sultan, defalarca girdi benden içeri. Şehrin sokaklarını, caddelerini tebdil-i kıyafet teftiş edip yine benden çıktı şehrin dışındaki köşkünde kıyafetini değışmeye.

Kapadın beni. Gacır gucur sesleri duydun. Yağla artık, paslarımı yağla da anahtarın rahat girsin, açılıp kapanırken yan komşuların, üst ve alt komşuların huzursuz olmasın.

Cümle kapılar adına konuşamayacağımı baştan söylemeliydim. Sarayların, malikânelerin, hamamların, hanların kapıları kadar yüce düşünceler taşıyamadığımı. Ben hep gıcırdadım. Beni hep gıcırdattın. Fakat senden şikâyet etmedim. Gıcırdasam da yağsız kalsam da senin eline değmekten memnunum. Senin kapın olmaktan hoşnudum.

Cümle gıcırdayan kapılar adına hürmet ederim.

Yanık

Kışa yeni girmiştik. Mutfakta, ahşap masanın üzerinde hiçbir eşya kalmadı. Tabak, çanak, bardak, kaşık... Hepsini tezgâhın üzerine yığıdım. Dağ gibi bulaşık. Aman Allah'ım! Akşama kadar çalıştım. Akşamüzeri yemek hazırladım, şimdi de bulaşık yıkayacağım. Sonra da çay demleyeceğim. Sonra kahvaltı için şimdiden hazırlık yapmam lazım. Daha ütüler var. Pantolon, gömlek, etek, eşarp, bluz...

Kadifemden kadidimi görmezden gelip kadınca sözlerimi dinlersen anlarsın beni mutlu edersin kadük Kafdağı'nın kadırgası çıkmışa uzak duran kademkeşlere mi söylüyorum yönüm Kâbe'ye kıblem Beytullah aman Allah.

Mutfaktaki halimi arz ettim. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, eşim bilgisayarını kucaklayıp mutfağa gelmez mi?! Al başına belayı. Mutfakta çalışacakmış. Bir hafta yetsin diye patlıcan dolma ve mercimek çorbası yapıyorum. Neymiş, yemek kokuları hoşuna gidiyormuş. Oradan buradan konuşup kafamı yemese, mesele değil, gelsin çalışsın ama rahat durmaz ki...

O geldi diye, çocuk da peşimizden geldi. Bulaşık yıkatmıyor. Pentagon masanın üstüne çıkıp, sırtıma sırtıma indiriyor yumruklarını. Eşim de vır vır konuşuyor. Bu adamın da konuşacağı tuttu bu akşam. Bayramlarda, düğünlerde ağzından kerpetenle laf aldığımız adam bülbül-ü şeyda kesildi.

Bulaşıktan önce, bir tas pirinci büyükçe bir tabağa yıka-
yıp koydum. Az bir salça attım. Nane, kekikten birer tutam
serpiştirdim. Domates, soğan ve biber kıydım. Sarımsak soy-
dum iki baş. Ekşi döktüm. Pul biber ve tuz ekledim. Yağını
da unutmadım. En sonunda da kekikten biraz daha serptim.
Dolmalıkları haşlamıştım. Kabaklarımla patlıcanlarım iyice
yumuşamıştı. İçlerini yarım yarım doldurdum. Yarım doldur-
dum; çünkü kaynadıkça pirinçler şişecek ve o boş yerler do-
lacak. Çelik tencereye itinayla dizdim. Altına az bir su ve bir
miktar da yağ ekledim. Kapağını kapadım.

Sonra, mercimek çorbasını koydum ocağa.

Bulaşıklara başlamıştım, başlamıştım ama başım çok ka-
labalık. Zihnimde dolaşıp duran meseleler, maaşımın azlığı,
işimin yoğunluğu ve eşimle çocuk... On çocuklu aileler gü-
lecekler bana, hele kayınvalidem duymasın, on bir çocuk do-
ğurmuş. Bu da bir şey mi diyecek. Herkesin hâli kendine. Ne
diyeyim? Bu da bana göre ağır bir hayat.

Bulaşık bitinceye kadar işkence sürdü. Şükür ki, durula-
ma da bitti. Tabak, çanağı, yerli yerince düzenledikten sonra
dolmaya baktım, pişmiş. Çorba da az sonra kıvama gelir.

Dolmanın altını kapadım. Eşim bilgisayarını kurmuş oyun
oynuyordu. Çocuğu da yanına almış, ona da öğretiyordu.

Ellerimi kurulayıp mutfaktan sağ salim çıktığıma şük-
rederek çocuk odasına geçtim. Küçük olduğu için daha iyi
ısınıyor, biz de orada oturuyoruz. Televizyonu bile oraya
taşıdık.

Geçtim odaya, Mavi Rüya'dan sonra en sevdiğim diziyi
açtım. Şu asker çocuklar var ya hani... Emret Komutanım.
Foto var, Hamza var, Balık Ayhan'ın kardeşi var, Karadenizli
Laz Cemal var, Levent Üsteğmen var, ona sevdalı teğmen var,
yüksek sestem korkan asteğmen var...

Mutfaktan keskin bir koku duyuluyor. Çocuğu almazsam onun aklına bile gelmez yaptığının yanlış olduğu... Diziye kaçırmadan çocuğu alayım.

Araba yarışı yapıyorlar. Çocuğun da ayrılması yok, ama onun sağlığını düşünüp oradan uzaklaştırmalıyım.

Yarının evraklarından yirmi sayfa okumalıyım, yoksa şef basar paparayı. Dizi de bugün çok heyecanlı.

Mutfak mis gibi dolma kokuyor. Çorbanın buharı hâlâ havalanıyor. “Dolma kokusunda nasıl rahat ediyorsun?” dedim. “Ohoo.” dedi. “Bana öyle tat veriyor ki, sanki gençlik yıllarımda bekârlık günleri gibi.” “Ne demek şimdi bu?” “Neyse neyse kafanı karıştırma, işine bak sen.” dedi. Laftan yeterince sıkıldığımdan, çocuğu alıp mutfaktan uzaklaştım.

Çocuk odaya girer girmez yapbozları yerlere döktü. Resim kâğıtlarını serdi, okul ödevlerini de üstüne. Mutfaktaki karmaşanın on katı burada yaşanmaya başladı. Arada bir başımı kaldırıp diziye dalıyorum. Eliyle kafamı aşağı çekip beni televizyondan ayırıyor. Okul ödevlerini yaptık. Resimlerin eksik kısımlarını tamamladık. Yapbozun parçalarını birleştirdik. Bu arada dizinin sonu geldi. Şu kuzucuk uyusa bari. Ama uykusu muykusu yok. Masal okuyayım da çabuk yatsın diye “Tarla Kuşu ile Kuğu Kuşu” masalını okudum, uyumadı; “Pamuk Prenses ile Yedi Cüceler”i okudum, bir de “Sarı Kız”ı... Gözleri yavaş yavaş kaydı. Sonunda tatlı rüyasına daldı. Ben zap yapmaya başladım. “Şubat Soğuğu” adlı bir dizi dikkatimi çekti. Şunu da izleyip yirmi sayfayı halledeyim dedim.

Dizi bitti. Bizimki hala mutfakta oyun oynuyor. Çocuklaştı iyice. Kalktım, evrakları aldım, örtüyü ayaklarıma kadar çektim, okumaya başladım.

Temel hukuk mevzuatında insan hak ve özgürlükleri konusunda uluslararası kanunlar her milleti bağlayıcı hükümlerin içinde her

derdi çözer derler ama sen kendi derdini çözdün mü ki başka milletlerin derdiyle dertleniyorsun? Şu diyalog düşmanlarına ne demeli şimdi, ben yeryüzü sakinlerine bir çağrı yapсам kim duyar sesimi sen bile duyamazsın durum vahim sonuçlar doğurur. Soyguncular nasıl da yemiş yutmuş ve nasıl da sahip çıkıyorlar birbirlerine hem de Cumhuriyet'le özdeşleşerek... Bunları asmak mı lazım? Hayriye Teyze'ye kalsa asmalı hepsini.

Gözümü açtığımda mutfaktan sesler geliyordu. Üstelik kesif bir yanık kokusu burnumu sızlatıyordu. Hâlâ bilgisayarın başında, oyundaydı. Sabah ezanı okunmuş ama bizimki hâlâ oynuyordu. "Mercimeğin altını söndürmeyi unutmuşum."

"Bre adam" dedim, "koku almıyor mu burnun senin?" "Ne oldu ki?" "Tencerenin altını kapadım ama çorba yanmış bitmiş, neredeyse tencere de yanacak hâle gelmiş." Eşimi çal-yaka edip yatağa götürdüm.

Kombiyi kapadım, namaza gittim.

Dolmaları hafta boyunca yedik. Yedik yemesine de yanık mercimek kokusundan bir ayda ancak kurtulduk.

Tapon takılardan som puşulu başörtüm pürtelâş pürtük gibi koşup Kâbe'ye yöneldim ve de sen beni anlayacak mısın dert etmedim tabi güleceksin ama umrumda mı dersin. Orda oturup avınmışım gibi püfteri çalacağına kalk da bak şu tencerenin yanığına, namazın tadına karışınca genzimi yakıyor. Putunu yak, putu yak, yak putu. Hadi kalk. Yanağımda kar lekesi, kalbimde kar sesi, kiblem Kâbe Hay Allah kalbim!

O, tıraşını bitirip yüzünü perdahlarken cama yaklaştım, yedi kere tefriciye okudum.

Karşıdaki villaların çatılarına kar yağmıştı.

Ufkun kızılığına kapılıp gittin

Hiç kimse bulamadı çıkışı. Sen ise hep zirvelerde yaşadın. Geride kalanlar, kaldı yerinde. Kar kış demedin. Dinlenme nedir bilmedin.

Aşk da ölüm de aynı sona götürürdü.

Hayatın sorunlarından kaçamadım. Hepsi üstüme kaldı. Farkına varmadan yaşasaydım -belki de öyle yaşıyorum-daha mutlu olurdu. Senin olmadığın yerde ölüm bile hafif kalıyordu.

Uğultu nereye kadardı?/Ne kadardı?

Hayatı sadaka gibi yaşamamayı öğrettin. Hüznü ve tebensümü salık verdin. “Gün boyu beyazı yaşamalısın.” dedin. Demeden kimse: “Desinler için her şeyi.” Şimdi uzaklardasın. Orada da şiir gibi yaşayabiliyor musun? Orada da şairler var mı? Neşideler söylenir mi orada da?

Tanışıklığımız eski bir zamana dayanır. Evet, sen haklısın. Şuradakinin bütün suç. Bu şırlıtıyı çıkarmak... Bir de şu ihlamur ağacı. Bak gülüyor acı acı.

“Ne kadar az bildiğimizi ne kadar çok bilirsek, öğreneceğiz.” derdin. İnsanlar çoğaldıkça yalnızlık da çoğaldı. Nedir bu çoğalan yalnızlık? Azı, çok bilen, yalnızlığını çoğaltıp duran kim? “Madde ve mânâ âlemini, yaşa be dostum.” derdin. Düşlerine ulaşacağını umut ettiğin bahçelerde yaşa...

Sen gittin.

Şimdi, içimden tren rayları geçiyor. İçimde yollar, içimde trenler... Her uzvum bir istasyon gibi. Düşlerimi de götürdü tren, umutlarımı da. Geçen asrın başında tereddütlerle geçip giden tren gibi... Geriye sadece tereddüt kaldı.

Gece ve gündüz, bileklerime vurulan kelepçe. Aynı denizin aynı balıkları gibi görünüyoruz. Sudan çıktığımız gün belli olacak her şey.

* * *

Kendimden kaçtım.
Kendime sığındım.
Kendimi kendin bildim.
Kimim?

* * *

Sen gökyüzü oluyorsun, ben akşam. Akşamın aşkı ufka vuruyor. Kızarıyor. Gün batıyor. Batanlar sevilir mi?

Aşka ulaşabilmek için akşam, güneşin batmasını bekliyor. Hüzne bürünüyor kâinat dekoru. Artık her şeyi anlayabilirim. Geceye ve ay ışığına saygıyla...

Sen yoksan ne gökyüzü ne de ay ışığı... Sen varsan, her şey sensin. Beni, benden başkası anlayamaz, diyerek yaşamamalı bir ömür boyu. Dost, anlayan demektir. Fedâ edebileceği her şeyi ortaya koyabilen demektir.

Sen gittin.

Kalabalıkları ilaç diye yazdı doktorlar. Katilim oldular. Topluma katılmayı önerirken öldürdüler beni. Yalnızlığımlı aldılar, kanımı emerek. Acımı, sabrımı ve affımı aldılar. Bana da sıra gelecek. Görecekler...

Üstü kalmasın. Sevginin de nefretin de... "Gözyaşının rengi yoktur." ama renksizlik huzur vermiyor. Ağlamak da olağan işlerden oldu. Ağlayanı anlayan bulunmuyor. Bu zamanda mutlular seviliyor, övülenler seviliyor.

Senden sonra...

Bir gök taşı gibi düştüm dünyanın orta yerine. İlkbahar geldi de neye yaradı?... Gönüller yine kırgın, yürekler yine ateş içinde. Ağaçlar yeşerirken, hayat sararıyor. Sevgisiz, hesapsız, vefasız... Şiir yalan. Şair de yalancı. Çiçek solmaya mahkûm, insan ölmeye...

Bir yanımız hep kırılğan. Mektupsuz dostlara, vefasızlara, duyarsızlara...

Hayat bir masal, dünya Kafdağı...

Bahar, kalbidir hayatın. Kolaysa çıkar kalbini.

Güvendiğimiz güneştin. Ufkun kızılığına kapılıp gittin. Böyle kimsesiz, sessiz koydun bizi.

Denizlere ulaşamamanın acısı beni böyle kıvrandıran.

Şimdi...

İçimde ırmaklar düğümleniyor.

Martılar

A vucundaki suyu yüzüne vurur vurmaz gözleri açıldı, bilinci uyandı. Sonra kollarını, ayaklarını yıkadı. Temizlenmiş, rahatlamıştı. Uykudan uyanınca kendini, savaştan çıkmış gibi yorgun hissedirdi. Bu sabah da öyleydi. Her yeri ağrıyordu.

Kızıyla hanımı uyuyordu. Kızını uyandırmak istemediği için ses tonunu yükseltmiyordu. Dışarı çıktı. Martılar çığlık atıyor, kırlangıçlar bir oraya bir buraya uçuşarak sabahın gelişini kutluyorlardı.

Şafak vaktiydi.

Denizin dalgaları, evin doğu yamacındaki duvara hınçla vuruyordu. Bugün denizde bir hâl vardı sanki. Çok kabarmıştı. Bir an denizin eve dolacağını sandı. Odaya geçti. Balkonun kapısını kapatıp anahtarı çevirdi.

Hanımına seslendi. Küçük kızıyla kucak kucağa ne tatlı uyuyorlardı.

Sabahın hakkını eda etti.

Mutfağa gitti, çayı ocağa koydu, kahvaltıyı hazırlamaya başladı.

Sofrayı alıp odaya geldiğinde güneşin doğmak üzere olduğunu fark etti. Hanımı hâlâ uyanmamıştı. Hâlbuki o, güneşin üzerine doğmadığı bir kadındı. Her sabah martılardan erken uyanırdı. Bu hanıma ne oldu böyle, diye düşündü. Dün çama-

şır yıkamış, yorulmuştur, dedi içinden. Çayı demleyip kahvaltılıkları hazırladı. Kapılara çarparak tepsiyi odaya kadar getirdi. Kahvaltıyı mutlaka mutfakta yaparlardı. Odada yemek yemezlerdi, hele kahvaltı hiç yapmazlardı. Bir farklılık olması içindi bu çabaları.

Bu sabah martılar bir değişik, bir başka, bir tuhaf çığlık atıyordu. Deniz de dalgalarını garip garip salıyordu. Evi yıkaçaktı neredeyse! Kırlangıçların neden öyle garip uçtuklarına bir anlam veremedi.

Bu sabah her şey değişmiş, dedi.

Hanım kalksa da görse bunları. Martıların çığlıklarını, kırlangıçların sarhoş gibi cihetsiz uçuşlarını, denizin kabarıp kabarıp alçalışını...

Caddenin başındaki büfeden ekmek aldı. Hanımına bir daha seslendi.

Güneş doğmuştu. Deniz hâlâ kabarıyordu. Martıların çığlıkları daha da artmıştı. Karadan ve denizden gelen motor gürültüleri kaplamıştı odanın içini. Bardaklara çay doldurdu. Kendi çayından bir yudum içti. İçine sinmedi. Aylardır ilk defa, bir sabah vakti evde kalıyordu. Kahvaltıyı tek başına yapmak istemiyordu. Ailele şöyle güzel bir vakit geçireyim, diye düşünmüştü. Bardağı tepsiye bırakıp kalktı.

Hadi bakalım güzeller, tatlı tatlı uyuyorsunuz, kahvaltınız da uykunuz kadar şirin.

Sesine ses vermediler.

Hanımının kolundan tuttu, salladı. Hareket etmiyordu. Kızını kucakladı. Çocuğun bedeni buz gibiydi.

Eksilenden çoğalan

A dın yoktu.
Yokluğun sakil karanlığından kün emrine mazhar olma-
mıştın. Her şey yoktan var edildikte, varlar bir bir sıralandık-
ta, adlar sanlar konuldukta sen yoktun.

Ateş var edildikte, nur âlemlerde parıldadıkta sen yoktun.
Hakk'ın “Levlake levlake lema halaktul eflâk” emri felekleri
yoğurdukta, semanın yerden farkı olmadıkta sen yoktun.

Ben balçığı aldılar. Beni benden koparıp/ayırıp yüce varlı-
đa sundular. O, beğenince beni, yüce nazarıyla temaşa eyledi.
“Yoğurun.” dedi mûtilerine. Yoğurdular, kardılar kuşkusuz
öteki var edilmişin alevlerinin parlaklığına aldırmaksızın.

Öteki, yaklaştı mûtilere; “Yapmayın, bu emri yerine ge-
tirmeyin, bize ziyandır bu.” dedi. “Biz,” dedi mûtiler, “ancak o
yüce varlığın emrine itaate memuruz.”

Kendini ötekileştiren öteki, kafasını kaldırdı, göğsünü
gerdi, mûtilere sırtını çevirip yürüdü, kendi yönüne. “Ben be-
nim.” dedi, “sizler de sizsiniz.”

İstedim ki, o da mûti olsun, o da beri dönsün yönünü ama
o yazgı defterine yazılan diğer çizgiyi seçmişti.

Şekil verdi mûtiler sana yüce varlığın emrine uyarak.
Benden koparmışlardı seni. Yoğurup, şekillendirildikten sonra
huzurda değerlilerden değerli kılınmıştın. Öteki, gelip gidip
güldü sana. Tekmeler salladı, iradesizliğine, güçsüzlüğüne,
cansızlığına bakıp kakkahalar savurdu.

Mûtiler toplandı bir gün, yüce emre itaat ederek huzurda. Seni de aldılar ortaya. Dalga dalga yayılan emre boyun eğip secde ettiler karşında. Mahşerî kalabalığın ortasında, huşu ve huzurunda ve sükûtunda secdenin, bir kara bakış gibi ayaktaydı öteki. Bir de sen ayaktaydın, emrin isteği üzere. Sen huzurunu kazandın emrin sahibinin, o ise kovulmayı huzurdan. Mûtilere lider seçildin, huzura temsilci. En güzel mekânında ağırlanırken huzurun, sükûn bulasın diye canından bir can daha var edildi.

“Yaklaşma şuna” dedi, “istediğin başka ne varsa helâlin olsun.” İlk sınanmandı, farkında mıydın bunun? Emir senden öncekiler için ne kadar keskinse senin için de öyleydi.

Bırakmadı peşini öteki. Kovulması senin yüzündendi kendince, öcünü alacaktı senden. Yaklaşmak, sokulmak istiyordu sana. Sen ve eşin o yasaklanandan uzak yaşarken emre mûti, öteki geldi yanına: “Ebedi kalmak istemez misiniz bu güzel mülkte?” deyip sual eyledikte, yeminler edip o emir sahibi adına: “Bundan tadarsanız ebedi kalırsınız burada.” dedi. Yeminine kanıp, yaklaştın yasak olana eşinle birlikte. Utandın emrin sahibinden kaçmaya başladınız, sesini duyunca “Utancı-mızdan” dedin “bu kaçmamız.”

Sınavlardan bir sınavdı yasaklanan. Ötekinin yeminine inanınca ilk sınavı kaybedip sınavlar sahiline atılmıştın. Bana gelmiştin. Issız bir çölde yalnızdın, korkuyordun, pişmandın, çaresizdin. Canından var edilen diğer yarın, başka bir çölde seninle aynı kaderi yaşıyordu.

Bana dönmüştün. Benden ayrı olamazdın. Bana ne kadar yakın olursan O’na o kadar yakın olacaktın. Alnını koyduğun yer O’na en yakın olduğun yerdi.

Adın Âdem’di.

Beni eksiltip çoğalamazdın.

İkinci Bölüm

TAVUKÇUNUN ÖLÜMÜ

“Vücudu insan ama kafası köpek bir adam yatıyordu orta yerde.

Tavukçu, günlerce bu hal üzere köpek gibi havlayarak, sığır gibi böğürerek yattı. İlk günler seyrek de olsa ziyaretçisi geliyordu fakat sonraları hiç gelip gidene kalmadı. Kafasını köpek şeklinde görenler korkuyor, bir daha onun evinin yakınından bile geçmiyorlardı.

Tavukçu da yirmi yıl sonra soğuk, fırtınalı bir salı gecesinde saat bir civarlarında can verdi.

Karısının ve çocuklarının feryatları kulakları çınlatıyordu. Cesedini bir çula sardılar. Ermeni kalesinin kuzeyinde, Guzgeçe'deki Karadaş'ın dibine gömdüler.

Ümmet Hasan, cemaate döndü: ‘Nasihat istersen ölüm yeter.’ dedi.”

Durak

Servis gelinceye kadar, sana Şu eski taş evimi anlatayım.
*Erdem'in parmakları kalın, bakışları derin, saçları kırçıldı.
Uzunca boyluydu, yüzü dağıymıktı. Sözüünü hiç kesmeden dinledim.*

Kâgir bir bina. Dört katlı. Birinci kat banyo, abdesthane, tuvalet, ardiye. İkinci kat mutfak. Üçüncü kat misafirhane, çalışma odaları, dördüncü kat yatakhane.

Ben, yatakhaneenin hemen girişindeki ranzanın üst katında yatıyorum. Alt katımda da aynı okulda okuduğumuz Tahir kalıyor. Gözlüklü, orta boylu, hafif göbekli, buğday tenli...

Tahir, ayaklarımı büyük bulur, beğenmez. Ellerim de öyleymiŐ. Kafam gövdemin üstünde kocaman bir kazan gibi duruyormuş.

Derslerim kötü. Çalışıyorum, çalışıyorum olmuyor, yapamıyorum. Sesim de iyi değil. Ne ezan okuyabiliyorum ne de kamet getirebiliyorum. "İnce" diyor bana Tahir. Bu lafına çok sinir oluyorum.

Şu Fransızcadan geçemiyorum. Her sene bütünlemeye gelmekten bıktım. Fransızcacıyı görmekten de. Jötemi de, jiti de kendinin olsun. Yeter ki ben sınıfı geçeyim.

Bu yıl bütünleme getirmemeliyim. Belge alamasam da zayıfsız gitmeliyim köye. Tahir, teŐekkürü garantiledi. Fizikten yedi almış, oysa fizik, en korktuğu dersti.

Süleyman Abi hep gülüyor bana. Benimle alay mı ediyor, yaptıklarım hoşuna mı gidiyor, bunu da anlayamıyorum doğrusu.

Tahir'i severim aslında. Buraya girmeme o vesile oldu. Burada beni bir o anlar. Her şeyimi sadece ona anlatabilirim. Fakat dersleri benden iyi, benden daha düzgün konuşuyor. Geçen gün umum kelimesinin ne anlama geldiğini sordu Süleyman Abi, doğru cevabı Tahir söyledi. Edebiyat dersinden de en iyi o anlıyor.

Benim de edebiyatım iyi ama ben konuşunca dinlemiyorlar da Tahir konuşunca dinliyorlar.

Beşiktaş'ı tutuyorum ben. Köydeki bütün arkadaşlar da Beşiktaşlı. Tahir takım tutmuyor. Şaşıyorum ona, takımsız nasıl yapıyor? Herkes maçtan konuşurken o, sıkılmadan dinliyor ve dinletecek başka konular bulup anlatıyor. Kıskanıyor muyum, yoksa imreniyor muyum bilemiyorum.

Burada Süleyman Abi'den sonra onun sözü dinleniyor. Tesbihattan sonra dersi, abi olmazsa, Tahir yapıyor. Onun gibi olamıyorum. Okumam da zayıf, konuşmam da. Kelimeleri tam çıkaramıyormuşum. Yüklemleri yutuyormuşum. Edebiyatçı böyle diyor. Bir de kitap okurken, satırlar birbirine giriyor.

Yasin Abi edebiyat anlattı.

"Fransızca anlat." dedim.

"Anlatamam." dedi.

...

"Çünkü anlatamam."

"Ya abi, söyle, neden anlatamazsın?"

"Anlatamam çünkü benim yabancı dilim Almanca."

"Baştan söyleseydin ya. Ama geçen gün elinde Fransızca kitabı vardı..."

“İkinci dil öğrenmeye karar vermiştim. Fransızcaya henüz başladım. Sana anlatacak kadar bilmiyorum.”

“Neyse, edebiyat anlat o zaman.”

“Tamam, anlatayım ama iyi dinleyeceksin, tamam mı?” dedi.

“Tamam, abi.” dedim.

Çayı demledik. Misafir odasına geçtik. Hasan tek başına ders çalışıyordu. Hasan’a, “Sen Süleyman Abi’nin odasına geç.” dedik, Hasan da kitaplarını toplayıp oraya gitti.

Yasin Abi edebiyat anlattı ama anlattığını sadece kendisi anladı. Ben bir cümle bile anlamadım. “Odun kafalısın oğlum!” diyen matematikçi hatırladım. Kendimden utandım. Yasin Abi, anlamadığımı anladı, bir daha anlattı. Yine anlamadım. Çünkü anlatırken kullandığı kelimelerin anlamlarını bilmiyorum. Sormaya da korkuyorum. Mesela beyhude, bhusus, ahir gibi kelimeleri çok kullanıyor ama ben bunların ne demek olduğunu bilmiyorum.

Lise ikiye kadar geldim. Okulu bıraksam, ne iş yaparım? Köyde sığır çobanı olmaktan başka iş de yok. Şehirde iş bulup çalışsam, kalacak yerim yok, burada ancak öğrenci olarak kalabilirim.

Fransızcadan bütünlemeye kaldım. Pamuk çapasına gidiyorum babamgille. Bütünleme sınavının tarihini yanlış aldığım için sınava giremedim ve sınıfta kaldım. Tahir üçe geçti.

Süleyman Abi’nin yüzüne nasıl bakarım? Yasin Abi’ye ne derim? Edebiyattan o kadar anlattı; gerçi edebiyatı geçtim ama sınıfta kaldığımı duyunca bana çok kızar. O kadar ilgisinin boşa gittiğini düşünür. Ya babam! Saçına sakalina bakmaz, basar kalayı. O zaman girecek delik ararım ama ne fayda. Gidecek yer bile yoktur. O bağırır, küfreder, ben de

boynumu bükerek onun öfkesinin geçmesini beklerim. Annem! Yine o benden yana çıkar. “Oğlum, daha alışamadı.” der. Der ama babamın öfkesini azaltmaz ki!

Tahir’i hiç görmek istemiyorum. “Fransızca’yı verdin mi, demez mi?” Der. Ben ne derim? Yıkılıp kalırım yanında. İşte bunun için onun evinin yanından bile geçemiyorum. Dün kapıya kadar gelip beni sormuş, Allah’tan ki banyodaymışım. “Bütünlemeyi ne yaptı?” demiş. Kardeşim, “Bilmiyorum.” demiş. İyi ki de öyle demiş. Zaten kimse bilmiyor ki kaldığımı.

Babamın beni Tahir’le kıyaslaması yok mu? O zaman onu öldüresim geliyor. O olmasaydı babam beni kimseyle kıyaslamayacaktı. Ben de rahat rahat gidip gelecektim.

Okul açıldı. Tahir, son kata çıktı, ben hâlâ orta kattayım. Benden sonra gelenlerle aynı sınıfta okumak, içime dokunuyor. Ah, bunu kimseye anlatamam!

Şu ayaklarım, ne kadar büyük! Ayaklarım! Kırk beş numara giyiyorum. Başka kimse yok okulda benimle aynı numarayı giyen.

Kimsenin yüzüne bakamıyorum. Kafam önümde gidip geliyor. Teneffüslerde bile dışarı çıkmıyorum. Bazen Tahir geliyor. Öyle sıkılıyorum, öyle utanıyorum ki... Gelme diyemiyorum. Can sıkıntısına ortak olmak için geliyor. Buraya gelerek, daha da canımı sıkıyor, bir bilse bunu!

Süleyman Abi evlendi. Temiz bir aileden, babası yıllar önce ölmüş bir hemşireyle... Evlenince dershaneden gitti. Şimdi yanımızda büyük olarak Yasin Abi kaldı. Fakat o işlere pek karışmaz. Her şey Tahir’den soruluyor. Dershanenin abisi de Tahir oldu. Ne yapacağımı şaşırdım. Sevinssem mi, üzülsem mi bilemiyorum. Ama Tahir’e, abi diyemeyeceğim kesin.

Süleyman Abi artık çarşamba ve cuma derslerine geliyor, bazen de cumartesi. Cumartesi geldi mi, burası şenleniyor. Öğrencilerle beraber birkaç esnaf geliyor. Çiğ köfteler yoğruluyor, kadayflar, irmik tatlıları pişiriliyor. Tesbihat daha gür yapılıyor. Süleyman Abi namazdan sonra ders yapıyor. Bu hafta 'Onuncu söz'ü okudu. İki arkadaş yola çıkıyorlar. Bilmedikleri bir dünyaya varıyorlar. Biri nizama, intizama uymadan kafasına göre yiyip içiyor. Diğeri ise oranın düzenini anlayıp ona göre hareket ediyor. Arkadaşı ona diyor ki: "Bir köy muhtarsız olmaz. Bir iğne ustasız olmaz, sahipsiz olamaz. Bir harf kâtipsiz olamaz. Nasıl oluyor ki, nihayet derecede muntazam şu memleket hâkimsiz olur?"

Bu yıl her gece teheccüde kalkıyoruz. Kalkarken gözlerimi sanki bıçak kesiyor. Kalkmak öylesine zor geliyor ki... İki rekât kılıp yatıyorum. Tahir benden erken kalkıyor ve sabaha kadar da yatmıyor. Nasıl dayanıyor, anlamıyorum.

Çarşamba akşamları derse gidiyoruz. Okuldaki yazılı, sözlü, ödev... Hiçbir şey sökmez çarşamba akşamı. Derse, her ne halde olursan ol, gideceksin. Derslerin en çok da çay bölümlerini seviyorum. Çünkü bu bölümde Nadir Abi uyanıyor, Adil Efendi horultuyu kesiyor. Çaydan sonra ders yine başlıyor. Çoğu yerini anlamıyorum. Ama hep iki yolcu oluyor. Biri sağa, diğeri sola gidiyor. Sağdan giden saadete kavuşuyor, soldan giden de ceza görüyor.

Kitap, sırayla okunuyor. Bir sayfa okuyan, diğeri veriyor. Herkes okuduktan sonra kalkılıyor. Bu, her çarşamba bir esnafın evinde, bu şekilde sürüyor.

Kurban yaklaşıyor. Bir ay önceden deri toplamak için hazırlıklara başladık. Bayramın birinci günü kimse izne gitmiyor. Deri toplanacak.

Bayram geldi. Bir telaşla kalkıp giyindik, buruk buruk camiye gittik. Fakat Tahir sevinçten uçacak. Sanki annesi, ba-

bası buradaki abiler. Namazdan sonra ikişer ikişer dağıldık. Bize düşen mahallede, deriler camiye veriliyor. Bazıları da Türk Hava Kurumu'na veriyorlar. Biz kimiz? Birkaç yoksul talebeyiz. Bir yerde iyi karşılanıyorken, bir yerde kötü karşılanıp kovuluyoruz. Derken iş kızıyor. Derisini vermeyenlere bir daha gidiyoruz. Adam, ya iyice kızıp bizi kovuyor ya da deriyi veriyor. Öğleyi mahallenin camisinde kılıyoruz. Halk, bize tuhaf tuhaf bakıyor. Fakat biz kendimizi iyice kaptırdığımız için, bunları umursamıyoruz. Benim de çok hoşuma gidiyor artık bu birinci günler. Bir işe yaradığımı hissediyorum.

Yanımızda, arabası olan bir abi oluyor. Derileri onun arabasına biriktiriyoruz.

Bu bayram da Tahir'le beraber dolaşıyoruz.

İkinciye yakın işi bırakıp eve dönüyoruz. Yemek, namaz, tesbihattan sonra deri tuzlamaya başlıyoruz. Akşam okunduktan sonra iş bitiyor, ne kadar yorulduğumuzu o zaman anlıyoruz. Bayram mıydı, değil miydi, aklımıza bile gelmiyor. Varsa yoksa deri. Deri toplayabilmişsek bütün yorgunluğumuz gidiyor.

Ne işe yarıyor bu deriler? Bunları satıyoruz ve evin bazı ek masraflarını görüyoruz. Çünkü bizim verdiğimiz paralar, ancak yemeye, içmeye yetiyor.

İkinci gün Tahir'le yola çıkıyoruz. Bekliyoruz, bekliyoruz, araba yok. Otostop çekerek bir araba buluyor ve köye varıyoruz. Anlayacağınız bizim bayram ikinci gün başlıyor.

Okula giderken karşımıza çıkan çocuklarla tanışıyoruz. Tahir, çocuklara derslerini, ailelerini, arkadaşlarını soruyor. Ben daha çok, hangi takımı tuttıklarını soruyorum. Bir tane de Beşiktaşlı çıkmıyor. Yarıısı Fenerli, yarıısı da Galatasaraylı. Bu şehir çocukları neden Beşiktaş'ı tutmuyorlar acaba?!

Tutmazlarsa tutmasınlar ne yapayım? İsmail Abim “Bu sene Beşiktaş şampiyon olacak.” diyor, o zaman görürler bizim takımın büyüklüğünü. Sonra da onlardan bazılarını eve çağırıyoruz. Önceden hazırlanmış odada Yasin Abi onlara ders anlatıyor. Öğrencilerin geldiği gün eve çerez ve bisküvi alınıyor. Çerezin kokusunu çok seviyorum. Çay içerken beni de çağırıyorlar. Yasin Abi, beni tanıştıırken, “Bu da, Erdem Abi’niz.” diyor. O zaman ne kadar mutlu oluyorum! Çünkü o çocuklardan başka bana abi diyen olmuyor. Onların bana abi demeleri çok hoşuma gidiyor. Dersi kötü öğrenciler eve çağrılmıyor. Benim ne işim var peki? Ben Tahir’in teminatıyla girdim. Tahir olmasaydı girmem mümkün değildi. O zaman da okuyamazdım herhalde.

Haftada bir gün nöbetçi oluyoruz. Nöbet günü mutfak bizden soruluyor. Ben Tahir’le nöbetçi oluyorum. Mutfakta her şey güzel, ama şu bulaşık yıkama işi yok mu, çok gücüme gidiyor.

Tahir, bulaşık yıkarken bile ders konuşuyor. Tarihten, coğrafyadan sorular soruyor. Ben çoğunu bilemiyorum. Cevaplarını da kendi söylüyor. “Niye böyle yapıyorsun?” diyor. “Tekrar ediyorum, böyle daha kalıcı oluyor.” diyor.

Bu sene hep evde kalıyor. Dışarıya, hava almaya bile çıkmıyor. Ne zaman eve gelsem Tahir’i masanın başında görüyorum. Kitaba baka baka gözünü bozacak. Benim neme gerek? Daha bir senem var. Hem her şey ders çalışmak değil ki...

Tahir üniversiteyi kazandı. Buradan altı saat uzaklıkta başka bir şehre gitti. Ben son sınıfı da geçtikten sonra sınava bile girmedim, köye gittim. Babamgilin pamuk icarları vardı. Çapaya ve suya başladım. Köyde gün güne değmiyor. Bir sonraki gün iş daha da çoğalıyor. Daha şöyle keyfimce uyuya-

madım. Şafağın köründe kaldırıyor babam. Yok, falan yerin suyu; yok, falan yerin çapası... Batsın ya, batsın. Fakat akılsız kafa işte. Zamanımı iyi değerlendirseydim şimdi belki ben de bir üniversiteli olurum.

Geçen cuma namazda Tahir'i gördüm. O, beni fark etmedi. Namazdan sonra eve kaydım. Onu görmek bana sıkıntı verdi.

Pamukları topladık, haral haral yığdık. Toptan fiyatına tüccara sattık. "Pamuk ile buğday, gerisi kolay." dedi de babam, borçlarını kapattı, evin kışlık ihtiyacını gördü. Fakat bana çarşıya gidecek kadar bile para kalmadı. Yaz boyu çalıştım ama elim boş. Köylü olmak ne zormuş meğer. Oysa okula giderken çok övünürdüm. Şehir cüçükleri sizi, diye şehir çocuklarıyla dalga geçerdim. Ya şimdi? Onların her biri bir iş sahibi. Ben ise hamalım. Bu muydu köylülük İsmail Abi. Hani Beşiktaş? Ne faydası var bize?

Tahir üniversiteyi bitirdi. Bitirir bitirmez işe başladı. Ma-aşa bağlandı. Artık köye sık uğramıyor. Geldiği zaman da onu görmek bana ağır geliyor. Ne eşek kafalıymışım da üniversiteye hazırlanmamışım. Tuttum da köye pamuk toplamaya geldim. Babam memnun olmuştu tabi. Bir işçi daha bulmuştu. Oysa babam ne anlardı sınavdan. İşimi ben takip etmeliydim, aklımı ben başıma almalıydım. O zamanlar hiç düşünüyorum ki... Tahir'in üniversiteye gittiğini gördüğüm hâlde, sınava hazırlanmak bile içimden gelmemişti.

Geçen gün çarşıda Hasan'ı gördüm. Mezun olmuş, maliyede işe başlamış. O ev günlerini düşündüm. Çarşamba derslerini, cumartesi eğlencelerini, gelip giden öğrencileri... Ne günlerdi! Ah ne tatlı günlerdi! Şimdi onlar bey oldu, ben ise hâlâ adımla çağrılıyorum. Onları görenler ayağa kalkıyor, benim için kimse kılını bile kıpırdatmıyor.

Bağda, bahçede çalışarak nasıl yaşarım? Hem de işlerin en yoğun olduğu, benim de en yorgun olduğum günlerde Tahir'in tatile geldiğini görerek...

Hoca Emmi'min torpiliyle fabrikaya girdim. Vardiyalı çalışıyorum. Bir hafta gece, bir hafta gündüz. Tarladan iyi burası. Fakat şeflerin azarlaması yok mu, çok dokunuyor.

Öğrencilik yılları iyiymiş diye geçiyor içimden. Okula git-gel, ye-iç-yat. Çok rahattım çok. Çarşamba dersleri zoruma giderdi ama orada da çaylı, sohbetli eğlenceler bulurdum. Pek çözemediğim bir huzur duyardım. *'Onuncu Söz'den okunan dersi hiç unutmam: "Bir köy muhtarsız olmaz. Bir iğne ustasız olmaz, sabıpsız olamaz. Bir harf kâtihsiz olamaz, biliyorsun. Nasıl oluyor ki, nihayet derecede muntazam şu memleket hâkimsiz olur?"*

Seçimlere üç ay var. Köye hafta sonları gidiyorum. Bu seçimde muhtarlık bizim kabiledede olacak. Yakup Emmi'mle böyle anlaşmıştı bizimkiler. Biz onu iki dönem destekleyecektik, o da bizi bir dönem destekleyecekti. Geçenlerde yine konuştuk, sözünde duracağını söyledi.

İsmail Abim ve babam bana ısrar ediyorlar, seni muhtar yapalım diyorlar. Fabrika ne olur o zaman? Muhtarlık yapabilir miyim? İsmail Abim, benden başka kimsenin muhtar olamayacağını söylüyor. Sahiden de başka kimse yok. Muhtar olmam gerekir diye düşünüyorum ben de. Tahir, beni muhtar olarak görünce şaşırarak ama olsun, şaşırсын tabi.

Seçime bir ay kala fabrikadan ücretsiz izin alıp köye gittim. Evleri gezdim, kime oy vereceklerini anlamaya çalıştım. Tahirgile de uğradım. Babası Cuma Amca'yı, çok severim. Misafir odasına girince Tahir'le karşılaştım. Selâm, hoş beşten sonra konuyu açtım. Tahir bana projelerimi sordu. Bir ara

ayaklarıma baktı. Demek hâlâ ayaklarımı büyük görüyordu. Başka soru yokmuş gibi, tutmuş proje soruyor. Köyde proje mi olur? Muhtar olacağız, adaletli davranacağız, kimsenin hakkını kimseye yedirtmeyeceğiz... Daha ne olsun?

Ben adaylığımı açıklayınca Yakup Emmi'min bakışları başkalaştı. Bir daha mı seçilmek istiyordu yoksa. İki kez seçtik, üçüncüyü bana versinlerdi işte.

Bir ay dolanıp durdum. Dervişliler bir türlü diyor, Zavraklar bir türlü, Garaomarlara, Gılalılar, Tomaslar, Galalılar bir türlü...

İsmail Abim elli oy farkla muhtarlığı alıyoruz demiş. Cuma Amca, dikkat edin, bu millete güven olmaz, arkadan vururlar, demiş. Arkadan vızırdayan çokmuş. Nalbant, Turis'i destekliyormuş, Gazlıhalil yollarda çenileyip duruyormuş. Hallik Durdu; "Hacıyüplü'den Amerika'ya cumhurbaşkanı olsa, yine oy vermem." diyormuş.

Cuma Amca, Duran Ceviz'e: "Ne yapıyorsun?" diye sormuş. O da: "Ne yapayım, bir haftalık adamım. Seçime kadar hatırım soruluyor." demiş.

Mevlüt'le Turis de aday olmuşlar.

Bu seçimde işler iyice karıştı. Herkesin muhtar adayı var. Her oymak, muhtar bizden olsun diyor. Baktım, bizim Gözalalar'dan da bana oy vermeyenler var. Topu topu yirmi oy. Bu oyla muhtarlık olmaz. Yakup Emmim söz vermişti ama, Mahmutlar onu kandırmış, Gözalalar'dan muhtar olmaz demişler. Onun sayesinde gelecek oylar da öyle gitti.

Ramazan Emmi'mle İsmail Abim geçen gün kavga etmişler. Ramazan Emmim benim muhtarlık yapamayacağımı söyleyip duruyormuş. İsmail Abim de bizim kabiledede başka kimse yok, hem de Erdem'in neyini beğenmiyorsun, efendidir, diyerek beni savunmuş. Yine de ikna edememiş...

Çarşıda Süleyman Abi'yle karşılaştım. Ne yaptığımı sordu. Seçimleri anlattım, adaylığımdan bahsettim. Tebessüm etti. Bir şey de demedi.

Baktım ki, oyların sayısı her geçen gün azalıyor. Adaylıktan çekildim. Ben çekilince bizimkiler iyice kızdılar. Yakup Emmim tarafına oy vermediler. Hiç haz etmedikleri Turis'e oy verdiler. Yakup Emmim çok pişman oldu ama iş işten geçti tabi. Dört oyla kaybetmeleri de çok acı koydu onlara.

Fabrikaya döndüm. Hanım: "Biz de gidelim, köyde durmak istemiyorum." dedi. Bir ev tuttum. Hanımı ve kızım Ayşe'yi alıp evime gittim. Şimdi, kirayla faturaları ancak karşılayacak kadar maaş alsam da rahatım yerinde. Kaynana gelir bazen. Emekli maaşından da üç beş bırakır. Çok şükür, yeter bize.

Sabah vardiyasına geçtim.

Namazdan sonra kahvaltıyı yaptım. Ayşe uyuyordu.

Evden çıktım. Servis durağına doğru yürürken seçim günlerindeki tantana takıldı aklıma. Ben muhtar olamadım ama köy de muhtarsız kalmadı. Ne çok umutlanmıştım oysa. Devlet memuru olacaktım lakin nasip değilmiş demek ki. Umutlarımın büyükleri geride, küçükleri önümde yürüdüm durağa. Bir yere geldiğim zaman ayaklarım çakıldı kaldı. O kâgir binanın önünde, yedi yıl kaldığımız evin önünde... Baktım, baktım. Gözlerimi kısıp bir daha baktım. Neler geçmedi aklımdan? O temiz insanların içinde olsaydım...

Orada kalabilseydim...

Şimdi böyle olmazdı hayatım.

Durak kalabalıklaştı. Servis de gelmişti. Akşama maballede buluşuruz, dedi. İyi arkadaşlarının arasına karışıp arabaya bindi...

Cemel Obası Hadisesi

Börtü böcek cırlamaya başladı. Başaklar yeşerdi.
Sabana dayandılar.

Öküzler kışlık tembelliklerini silkindiler. Sabanın, övendi-
renin önünde, boyunduruğun altında yayıla yayıla gidiyorlar.
Tarlayı boydan boya dolaşıyorlar. Arkadan bir “ho!” sesi yeti-
yor onlara. Bu sesi duyunca nereye gideceklerini anlıyorlar.

Tarla baştan başa sabanla yarıyor. Toprağın taze, sıcak
kokusu, tatlı tatlı okşuyor. Solucanlar gün yüzüne şaşkın şaş-
kın bakıp debeleniyorlar.

Göçerler yola düştü bile.

Önde sürüler. İlk çobanlar ve sürüler ulaşıyor yaylaya.
Karın alacasına onlar konuyor. Taze taze sümbülleri ilk çoban-
lar kokluyor. Taze ışkınları ilk önden giden sürüler yiyor.

Sonra katırlar çıkıyor. Sırtlarında göçer çadırıyla tabak ça-
naklarıyla...

Sonra yiyecek yüklü boz eşekleriyle kadınlar ve çocuklar...

Tarhana bidonları da bağlandı hayvanların sırtlarına. Bo-
ğazlardan, sırtlardan ağır ağır aşıp yaylaya ulaştılar.

Bir bidonda ceset bulunacağını kimse düşünemezdi ama
öyle feci, öyle korkunç bir hadise olmuştu ki, köylülerin akılla-
rı başlarından gitmişti.

Hicretten iki bin yıl sonra da böyle yaşıyordu bizim buğ-
day dilli göçerler. Bizimse başka hayatlar vardı akıllarımızda.

Üşüşüp gelseydi tarih, coğrafya, sosyoloji. Bu göçerleri inceleyseydi. Boy vermiş upuzun dağların bağırılarında bu göçerleri...

Dağlarda, sabır ülkesinin şahı bu insanları.

Mustafa'nın dağa gitmeye niyeti yoktu. Bıkmıştı göçerlikten. Şehre gidecekti. Şehirleri dolaşacaktı. İş arayacaktı. Geçen yaz gittiği yerde dondurma yapmayı öğrenmişti. Bundan sonra hep gitmek istiyordu.

Ağabeyli'den İbibik Bekir'i aradı. Birkaç gün geçmeden yola çıktılar.

Mustafa'yı İzmir'e gönderdiler.

İbibik Bekir'in eski dostlarından iyi bir adam vardı. Onu buldu. Kemer civarlarında bir tezgâh ayarlandı. Mustafa işe başladı. Tezgâhın başına çanları astı. Arada bir satırla çanlara dokunuyor. Göçerlik günlerinde sürünün "bere" giriş anını yaşıyordu böylece.

Müşteriler de memnundu bu çandan. Çan, Mustafa için dağlara yaslanıp yaşadığı çocukluk günlerinin en temiz hatırasıydı.

Saban işi bitti. Göcekler sarardı. Ekin olmaya durdu. Öküzler dere kenarlarında karınlarını doyurmaya başladılar. Obada üç beş ihtiyardan ve öküzlerin bakıcısı üç beş çocuktan başka kimse kalmadı.

Herkes yurtlaktaydı.

Ümmet Ali ailesi de çoluk çocukla çıkmıştı.

Mustafa İzmir'de yaz ortasına kadar çalıştı ama orada dikey tutturamadı. Bir hemşerisinin yardımıyla İstanbul'a gitti. Bağcılar'da memleketlisini buldu. Onun yanında çalışmaya başladı. Dondurmalarını iştahla satıyordu, bol bol para kazanıyordu. Çanlarını da asmıştı tezgâhın tepesine.

Yörenin tek arabasıyla peynirler şehre taşınıyordu. Arabacı, abdestinde namazında doğrucu bir adamdı. Şehirde işi olanların ondan başka başvuracak kimsesi yoktu.

Peynirler küleklerle otobüsün bagajına yükleniyor, koltuklara ikişer kişi oturuluyor ve şehrin yolu tutuluyordu...

Şehirde, köy garajından başka gidecek yerleri yoktu. Yemcinin dükkânının önü şehirdeki konaklarıydı sanki. Çarşıdan ihtiyaçlarını giderdikten sonra yemcinin önüne pinekliyorlardı. Otobüs kalkınca yemci, rahat bir nefes alıyor, çıraklarıyla hesaba oturuyordu. Obalılar ve diğer yolcular da dört tekerin üstünde, arabacının hoş sohbetine kulak kabartıyorlardı. Hükümetten, milletvekilinden, bakandan, ekonomiden, seçimden konuşuyordu arabacı. Köylülerin çoğu bu konulara yabancıydı. Şehre ilk gelenler bu sözleri de ilk duyuyordu.

O zamanlar köylerde televizyon yoktu, telefon yoktu, elektrik yoktu.

Köy köydü yani.

Koyunla, kuzuyla, keçiyile, oğlakla köydü. Tarlalar sabanla sürülüyordu. Öküzlerin büyük değeri vardı.

Traktör tek tüktü, o da ancak yazı köylerinde bulunurdu. Böylesi dağ köylerinde ne traktör olurdu ne de patoz. Harman gemle işlenirdi. Buğday, nohut, fasulye gemle ayrılırdı sapından.

Yaz sonuydu.

Göçerler yavaş yavaş dönüş yoluna girmişlerdi. Ekinler biçilmiş, harmanlar kaldırılmıştı. Firezlerde bildircinlar, serçeler, tavşancıklar fink atıyordu.

Koyunların firez yayılma vakti gelmişti. Dağda ot kurumuş, neredeyse tükenmişti.

Firezleri silip süpüren sürüler obanın yakınındaki tepelere, ormanlara gidip geliyordu. Artık geceleri soğuk olduğundan

dağda kalamıyor, eve, ağıla giriyordu. Çobanlar da ev yüzü görmeye başlamışlardı.

Hayvanların sütü çekilmişti. Koyun sütünden kıvamlı yoğurt çıkıyordu. Bunu hemen bütün köylüler severdi.

Darbızlar sürüldü. Arpa, buğday gibi ekinler kış girmeden, yağışlar başlamadan ekildi.

Arabacı cuma günleri geliyordu. Diğer günler başka köylerin yükünü çekiyordu, haftanın her gününü bir köye ayırıyordu. Onun arabası şehirle bağ kuran tek araçtı.

Kar hafif hafif elemeye başlamıştı. Şehirden beş altı müşteriyle dönen arabacı her zamanki gibi hoş sohbetine başlamıştı. Artık pek müşteri olmayacak, hatta bir ay sonra neredeyse gidip gelen kalmayacaktı. Ama ekmek parası için arabanın çalışması gerekiyordu. Kıştan kim memnundu ki... Köylüler için çetin mevsim başlıyordu.

Obaya dönen kavşağın sonunda, köprüünün hemen yanında büyükçe bir tarhana bidonu gördüler. Akşam okunmak üzereydi. Gece kalmamak için acele ediyorlardı. Arabacı merak etti: “Bu tarhana bidonu da ne acaba! Garibanın malı yazıda yabanda kalmasın.” dedi. Arabayı yavaşlattı ama müşteriler: “Ne olacak şu civarlarda konaklayan Kürt aşiretlerin tarhanasıdır, alıp gideceklerdir, meraklanacak bir şey yok.” dediler. Arabacının merakı içinde kaldı, sürdü arabayı. Bidonun kenarında kıllı bir şey görmüştü. “Tarhananın üstünü çul parçası ile örtmüş olmalılar.” dedi içinden.

Mustafa, Bağcılar’da hemşerisinin yanında çalışıyor, onun yerleştirdiği köhne bir evde barınıyordu. Kira mira da vermiyordu. İki çocuğu ile hanımını kayın babasına bırakmıştı. Kayın babası da göçer idi ama köyde bağa bahçeye bakacak birileri olur hiç olmazsa demişti de kızı çocuklarıyla damda bırakmıştı.

Fakat o bidon o vakitte neden oradaydı? Kimindi? Hangi göçer aşiretindi?

Sabahın erken saatinde sıradaki köyün müşterilerini taşımak üzere yola çıkan arabacı, bidonun hala orada olduğunu gördü.

Henüz güneş doğmamıştı. Alaca karanlıktı. İçinden bir ürpertir geçti, bidona bakmadan devam etti.

Ağabeyli köyündeydi sıra. Hem de o bölgede karakol sadece orada vardı. Haber verdi: “Obanın boğazının kavşağında büyük bir tarhana bidonu var. Dün akşam görmüştük. Bu sabah baktım, alan olmamış. Yolun hemen kenarındaydı.”

Yolcularını alıp şehre sürdü arabasını.

Jandarmaların o bölgeye devriyesi vardı. Devriye saatinde bidonun bulunduğu boğaza gittiler.

Arabacı şehirden dönüyordu, çevirdiler, sorgu sualden sonra, bıraktılar.

Ümmet Ali ailesi de duymuştu hadiseyi. Obanın boğazında bir bidon bulunmuştu. Bidondan bir genç erkek cesedi çıkmıştı. Kafası tanınamayacak halde parçalanmıştı. Cesedin hemen her yeri bıçak izleriyle doluydu.

Soruşturdular ama cesedin kime ait olduğunu tespit edemediler. Köylere haber saldılar. Bir genç cesedinin bulunduğunu köylüler zaten duymuştu. Uzakta çalışanları arayıp sual ettikten, çoluk çocuğunun yaşadığını öğrendikten sonra rahatlıyorlardı. Yalnız, ailesi Mustafa’dan haber alamamıştı. Mustafa’yı gönderen adamı aradılar. Ama adamı bulamadılar. İşçilerle birlikte çalışmaya gitmişti. Jandarma, İbibik Bekir’i önce İzmir’de aradı. Adana’da olduğunu öğrendiler ve adamı buldular. Askerî jiple İbibik’i alaya götürdüler. Bu olaylardan köylülerin haberi yoktu.

Değirmende doğan sıçan gök gürültüsünden korkmazdı ama bu sefer iş başkaydı.

Ümmet Ali ailesinin içine bir kurt düşmüştü. Köyün imamını da alıp şehre gittiler. Devlet hastanesinin morgunda bekletilen cesedi incelediler. Bu cesedin kendi çocukları olduğunu, sol ayağındaki balta yarasından ve sağ kolundaki ben'den anladılar. Hoca da: “Çocuğun kolunda ben'i abdest alırken görmüştüm.” dedi. Böylece o cesedin kendi oğulları olduğuna karar verdiler. Akraba taallukat toplandı. Arabacının otobüsüle cesedi obaya götürdüler.

Çevre köylerden duyan gelmişti. Hava soğumuş, kar atıyordu. Otobüsün arkasında, bir kamyon ve bir traktör köylüleri taşıyordu. Ücra dağ köyünün obasına sonunda ulaştılar.

Ormanlıktan, yayladan, dikine inen dağlardan aşağı âdetta ölüm akıyordu. Ağızlarda dualar, gözlerde hasretler göğeyi ağıyordu.

Genç ihtiyar demiyordu, vakti geleni alıyordu. Adı ölümdü. Aldığı ihtiyar olunca: “İyi ki aldın, kurtuldu.” denirdi de genç birini aldı mı “Neden bu kadar erken aldın?” denirdi. Denirdi ama hakkın hükmü işleyecektir hep, bu da unutulmaz, mütevekkil boyun bükülürdü başa gelene. İmam, Bakara Sûresi'nden elli beşinci ayeti okuyup izah ediyordu: “Biz mutlaka sizi biraz korkuyla, biraz açlıkla yahut mala, cana veya ürünlerle gelecek noksanlıkla deneriz. Sabredenleri müjdele.”

Kar kışın ortasında Mustafa'yı gömdüler. Ağlamaktan gözleri şişen Ümmet Ali ailesi, çocuklarının defnedilişini zor görmüştü. Baba iki adamın kolunda sürüne sürüne yürüyordu. Anne evde yatağa düşmüş, saçını başını yoluyordu. Kardeşleri kapkara kesilmişler, kara kara ağıtlar yakıyorlardı. Hava keskindi. Köylüler ellerini üfleye üfleye Fatiha okuyordu. Mustafa'nın ailesi feryat ediyordu. Hele annesi... Saçını başını yolarak yiğidine ağıtlar yakıyordu. Eşatma Garı'nın ağıtlarıyla inliyordu oba. Ali Amca sessiz sessiz gözyaşı akıtıyordu.

Köylüleri, komşu köylerin ileri gelenleri, jandarma komutanı onu teselli etmeye çalışıyordu. Ateş düştüğü yeri yakar. Kimse Ümmet Ali ailesi kadar yanıp yakılamazdı. Kimse o kadar acıyı tadamazdı. Gelin iki küçük oğluyla ortalıkta kalmıştı. O çocukları görenleri, bir ağıt alıyordu ki tarife lüzum yok.

Büyük kardeş ise Mustafa'yı öldürenin Cavsıt olduğunu düşünüyordu. Çünkü geçen bahar Cavsıt'la kavga etmişler, köylülerin araya girmesiyle ayrılmışlardı. Eğer araya girmeselerdi kan çıkardı. Kesin Cavsıt öldürmüştür diyordu. Şu edepsizliğe bakın ki, Cavsıt cenazeye gelmiş. Bu ne cesaret. Bu ne cüret! Şunu da ben öldüreyim de kardeşimin öcünü alayım, diye düşündü ama jandarmaların, o kadar köylünün arasında nasıl yapacaktı? Düşünüp dururken, Cavsıt'ın durduğu tarafa kara kara bakıyordu. Bunu fark eden kavgayı aralayanlardan biri, hemen Cavsıt'ı bir kenara çekip, oradan uzaklaşmasını tembihledi. "Eğilen baş kesilmez ama sen yine de tedbirli ol." dedi. Cavsıt birden uyandı. Göz göze geldi, kendini zor tutuyordu. Gözlerinden hemen atlayacak, saldıracak olduğu anlaşılıyordu. Uzaklaştı. Utandı kendinden. Adam öldürebilecek biri olarak bilinmesinden rahatsız oldu. Kavga ederdi etmesine ama kendi içinde yufka yürekliydi. Karıncayı bile incitmezdi. İnsanlarla ufak tefek kavgası olurdu ama birisini öldürmeyi asla düşünmemişti. Bu konuyu onlara nasıl anlatırım düşünceleri içinde uzaklaştı. Yukarı obaya kadar yürüdü. Tek ütenha tepeciklerden korku yayılıyordu. Her an birisi üzerine saldıracakmış gibi. Biri boğazından kesiverecekmiş gibi. Ürpere ürpere vardı eve. Küçük çocuklarla hanımı davarı yemliyordu. Onlara görünmeden yukarı çıktı. Kaputunu çıkarıp abdest aldı. Namazını kılıp elini açtı Allah'a. "Rabbim" dedi, "sen biliyorsun beni. Niyetimden haberdarsın, beni dindaşım-la, köylümle kanlı yapma." Elini yüzüne sürdüğünde içinde bir rahatlama, bir huzur duydu.

O akşam kar kapladı bütün yöreyi. Yollar kapandı. Gidenler akşamdan gitmişti. Gitmeyenler bir hafta kaldılar obada. Kadınlar, erkekler kabile kabile yas evine akıyordu. Çıkına yiyecek saran geliyordu. Her akşam yas evinde yemek yeniyor Kur'an okunuyordu. Bu, iki hafta sürdü. Sonra aile yavaş yavaş sakinleşti. Sakinleşmiş göründü. Eşatma Garı hâlâ ağlıyordu, Ümmet Ali, durgun durgun, dünyadan vazgeçmiş, bir derviş gibi geziniyordu. Cuma, kardeşini öldürenin Cavsıt veya İbibik olabileceğini düşünüyor, plânlar hazırlıyordu.

Bir salı günü İbibik Bekir çıkageldi. Oysa İbibik, Mustafa'nın ölümünden suçlandığı için oralara yaklaşmıyordu, hatta iki üç güne bir karakol tarafından sorgulanıyordu. O ilk sorgulamada, yediği dayakları daha sonra anlatınca köylülerin içi sızlamıştı. İlk dayağı yediği vakit neredeyse: "Ben öldürdüm, cinayeti ben işledim." diyecek hâle gelmiş ama biraz daha dışını sıkınca kendini kurtarabilmişti.

İbibik Bekir'in yüzü gülüyordu.

Davarlar ahıra girmiş, ocaklar yanmaya başlamış, şalgam çorbalarının tadı gelmişti. Sabah davarı yemlemeye inmeden önce sıcak sıcak hüpletilince ne tat verdiğini köylüler çok iyi bilir. İçin ısınır, rahatlar, vücudun çalışacak kıvama gelir. Artık samanlar, saplar, arpalar keyifle dökülür yalıklara. Samanın, arpanın tozuna bakılmaz, ahırın kokusu duyulmaz, o tarhananın, o şalgamın tadı duyulurdu damakta.

Bir hayat ki anlatıldığı gün kadar yaşandığı gün de güzeldi.

Ormandan kayıklarla (kızaklarla) davara dal, ocağa odun taşınyordu. Kuru Dere sessiz sessiz uğulduyordu. Âdeta o da yas tutuyordu.

Damın karını kürüyen Mustafa'nın amcası, İbibik'in geldiğini gördü, tedirgin oldu. Elbet bir olay olacaktı, pek iyiye

yormadı bu gelişi. Cavsıt da sobanın başında ısınıyordu. İki katili ağırlamak nasılmış gör diyordu kendi kendine.

Mustafa'nın ailesinden kimse görmeden İbibik'i avlunun altından eve aldı. İbibik çok sakin, çok mutlu görünüyordu. Sevinçten gözlerinin içi gülüyordu. Amcası, içinden kızdı adama, yas yerinde bu kadar da arsız olunmaz canım, dedi ama ona belli etmedi. Hoş beş, çay çorbadan sonra, daha ne var ne yoklara geçildi. İbibik bir şeyler yumurtlayacak gibi duruyor ama bir türlü de söyleyemiyordu.

Sonunda baklayı ağzından çıkardı. Size mutlu haberle geldim beyim, dedi. Çağır şu amcan Ümmet Ali'yi de, oğullarının yaşadığı haberini verelim. İnanmadı, inanamadı amcası. İbibik, yeminler etti, gene de zor inandırdı. Aman dediler, Eşatma Garı'ya haber vermeyin, bayılır gider. Cavsıt'ın içinden serin sular geçti. Ilık bir titremeden sonra rahatladı, yayıldı, katillik ithamından nihayet kurtulduğuna şükretti.

Amcası, peki burada yatan genç kim, diye sordu.

İbibik, biraz duraladı, gözlerini boşlukta gezdirdi, olayları zihninde canlandırdı, nereden başlayacağını hesapladı. Sonra öldürülen gencin başına gelenleri anlattı: "Şehirde, bir otelde çalışıyormuş. Her hafta sonu gelen oğlu o hafta sonu ve sonraki hafta sonları gelmeyince yerinden zor kalkan babası muhtarın yardımıyla çocuğun çalıştığı yere gitmiş. Otele de gelmediğini öğrenince, karakola haber verip muhtarla köye dönmüşler.

Çocuğun teyzesi çamaşır yıkarken yardıma gelen komşu kadınlardan biri atlette kan görüyor. Köy yerinde atlette görülen kandan kimse şüphelenmez ama öyle kara, öyle kokulu geliyor ki kadın bu kandan şüpheleniyor. Atleti gizlice evine götürüyor ve çocuk köye geldikçe takip ediyor. Davranışlarındaki değişikliği, tuhaflığı, ürkekliği görüyor. Her an takip ediliyormuş gibi sağına soluna bakınıyordu diyor.

Çocuğun katil olduğuna kanaat getirdikten sonra atleti köyün karakoluna teslim ediyor ve gözlemlerini de anlatıyor.

Çocuk hafta sonu köye gelince gece vakti karakola alıyorlar. Uzun uğraşlardan sonra teyzesinin oğlunu altınları almak için öldürdüklerini, kara bir çula sarıp bir boğazda, köprünün hemen çıkışına bıraktıklarını, cinayeti üç kişi işlediklerini itiraf ediyor.

Boğazında altın kolyesi varmış. Teyze oğulları ile iş arkadaşymışlar. Bir hafta sonu çocuğu bu tarafa getiriyorlar, halasının evinde kalıyorlar. Gencin boğazındaki kolyeyi ve yaşlı halanın altınlarını almak ve iz bırakmamak için teyze çocuklarını öldürüyorlar.”

Mustafa şehre gelince etrafını gazeteciler sardı. Karşılamaya anne babasıyla diğer akrabaların çoğu gitmişti. Ama arabadan iner inmez askeriye Mustafa'yı alaya götürdü. Nerede olduğunu, bunca zaman neden haber vermediğini, öldürülen gençten haberinin olup olmadığını sordular. Soruları hayretler içinde cevapladı. Kışladan çıkar çıkmaz gazeteciler Mustafa'yı alıp İstanbul'a götürdüler. Ailesi oğullarıyla konuşmasalar bile dünya gözüyle yaşadığını görmeleriyle yetinip köye döndü. Oğullarıyla konuşmalarına bile fırsat vermeden götürmüşlerdi. Mustafa'ya hayatını anlattırdılar, film yapmayı teklif ettiler. İki gün sonra şehre geldiğinde kimse karşılamadı onu. Eskisi gibi yalnız yürüyerek köy arabasının kalktığı durağa gitti. Öğleden sonra diğer yolcuların şaşkın sorularını cevaplayarak köyün yolunu tuttu.

Börtü böcek yeniden cırlamaya başladı. Göcekler yeniden yeşerdi. Sabana dayandılar.

Tarla baştan başa sabanla yarılıyordu, toprağın taze, sıcak kokusu, tatlı tatlı okşuyordu. Solucanlar gün yüzüne şaşkın şaşkın bakıp debeleniyorlardı. Göçerler yola düştü bile.

Sonra katırlar çıkıyordu. Sırtlarında göçer çadırıyla tabak çanaklarıyla... Sonra yiyecek yüklü boz eşekleriyle kadınlar ve çocuklar.

Bu bahar, yaylanın yolunu tutanlar arasında Mustafa da vardı. Yetmiş beş koyunuyla o da göçerlerin arasındaydı.

Yaylaya gidiyordu.

İki haftada bir dama (obadaki eve) iniyor, hem bağı bahçeyi suluyor hem de meyve sebze götürüyor, peynirleri şehre gönderiyordu. Artık toprağın buğusunu hissederek yaşıyordu.

Buğday ile koyun, geri yanı oyun, diyordu.

Tavukçunun ölümü

“Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz.
Nasıl ölürseniz öyle dirilirsiniz.”

Yağmur olsa kimsenin tarlasına yağmazdı. Tavukçu ile oğlu Yaman, evlerinin en sadığı “Sazlı”yı dövmeye başladılar. Bir tavuğu yedi diye... Belki de tavuğu Sazlı yememişti.

Hangi peygambere ümmet olacağını şaşırılmış Tavukçu ailesi, köyün Ümmetler kabilesindendi. Ama Ümmetlerden kimse onları kendilerinden saymazdı.

Tavukçu; uzun boylu, kalın kaşlı, keskin bakışlıydı. Avcı yeleşini yaz kış sırtından çıkarmazdı. Yün şapkası kafasına yapışmış gibi dururdu. Kötü sözü ağzından hiç düşürmezdi. Ellerin nasırı, suratının kırışığı karşısındakini korkutacak derecede biçimsizce belirgindi. Yün ceket ve kıl pantolonu adeta onun sembolüydü. Karşısına dikelip şöyle bir baksaydınız, onun ruh dünyasının çehresine yansıdığını görürdünüz.

Zalimce dövdüler. Yaman, Sazlı'nın ayaklarının birini kırdı. Küçükgöz'ün deresine kadar döve döve sürükledi. İkinci gün babası dövmeye başladı. Hem dövüyor hem Gozluk'a kadar sürüklüyordu. Bir ayağını da o kırdı. Ötegeçe'nin Gozluk deresinde geceler boyu inledi Sazlı. Acı acı, kara kara inledi... Bir insan gibi, hasta hasta sızladı...

Acı kıştı. Bembeyaz örtüye bürünmüştü Bertiz yaylası. Ağacların ancak uçları görünüyordu, kar o kadar fazla yağmıştı.

Köyün öğretmeni Hüseyin İnce o kışa kıyamete rağmen tatil etmiyor, okulu açık tutuyordu. Akşamları Ümmet Hasan'ın misafir odasında toplanır, Hüseyin Öğretmen'i dinlerlerdi. Fakat bu meclislerin hiçbirine Tavukçu ve çocukları katılmazdı. Hem evleri Karşı'da idi hem de meclisten uzak dururlardı.

Köylüler, meymenetsiz Tavukçu'ya ve Yaman'a ses çıkarıyorlardı, çünkü Tavukçu ailesi belalıydı, kavğa kaşağısıydı. Bir civciv yavrusu için bir adamı öldürürler mi öldürürlerdi. Onlardan bir istekte bulunmak, domuzdan kıl çekmekten zordu. Oysa onlar köyün biti en kanlı ailesiydi.

Sazlı, "Daşın Dibi"ne kadar sürüne sürüne inmişti. Beyaz örtüsünde cennet güzelliği yaşayan tabiat, Kale köyünde Sazlı'nın iniltileriyle cehennem azabı çekiyordu. Ermeni Kalesi'nde derin bir uğultu vardı. Şehit edilen Türklerin, göçerken ölen Ermenilerin, yoz peşinde ömür çürüten çobanların ruhları uğulduyordu.

Vücuda işlenen bir şırınga zehir gibi keder veren bu insanların zulmü, dayanılır gibi değildi. Gözleri gibi sakındıkları Sazlı'ya şimdi yaptıkları reva mıydı?

Sazlı'nın süründüğü yerler bir şerit halinde, boydan boya kana bürünmüştü. Koca vadi, Sazlı'nın içli, acılı, yardım dileyen iniltileriyle uğulduyordu. Kayalar, dereler, elma ağaçları, ceviz ağaçları, kavak ağaçları hep aynı acı sese şahit oluyordu. Gök de bulutunu eksik etmiyordu. Daha birçok hadise oluyordu ama Yaman ile babası Tavukçu, köpeğe eziyet etmekten vazgeçmiyordu.

Gece oldu mu; tilkiler, sansarlar, tavşanlar, galliler, baykuşlar Sazlı'nın yanına gelip onun acısını paylaşmak, köylülere ve o zalimlere isyanlarını belirtmek için insanoğluna garip gelen acı sesler çıkarıyorlardı.

Altop'un tepesine kadar süründü Sazlı. Basireti bağlanan Tavukçulardan bir kişi, her gün gelip Sazlı'yı sopayla dövdü.

Köyün ileri gelenlerinden Ümmet Hasan, kardeşi Tavukçu ile arası iyi olmadığı için bu olaya sesini çıkaramadı. Kale köyünün Cemel Obası'nda yaşanan bu fecaati Honbur ve diğer Bertiz köyleri celeplerden haber aldılar. Ne yazık ki, Hanbur'un eski muhtarlarından Fahı Mehmet dışında hadiseyle ilgilenen olmadı. Fahı Mehmet, bir sabah çorbasını içtikten sonra katırına bindi. Fırtınalı, karlı bir gündü. Cemel Obası'na ulaştığında kulakları donmuştu neredeyse. Ümmet Hasan'ın evine gitti. Hoş beşten sonra sıcak çorbalar içildi. Fahı, daha sofradayken konuyu açtı.

Sazlı'nın iniltileri bütün Bertiz yaylasını kaplamıştı.

Fahı Mehmet, o yörede sözü dinlenen, saygı gösterilen bir bilge adamdı. Sarı saçları, ince kaşları, keskin bakışları kendine bakan herkeste bir hürmet, bir itaat hissi uyandırırıldı.

Cemel Obası'nın erkekleri Ümmet Hasan'ın odasında toplanmış, Fahı Mehmet'i dinliyorlardı. Hiçbiri Tavukçu'yla uğraşmak istemiyordu. Konuşma uzadıkça uzadı, Sazlı'nın acı acı sızlanmaları oradakilere iyice dokunmaya başladı.

Fahı Mehmet'in teklifiyle ve Hüseyin Öğretmen'in onuru tasdikıyla, silahları kuşandılar, Öküz Daşın Dere'yi dolaşıp Honbur tarafından Ermeni Kalesi'ne vardılar.

Sazlı, sürüne sürüne Hüyük'e kadar ulaşmıştı. Bıngıldak ovası kanlı çizgilerin hazin hikâyesiyle ağlıyordu. Bir dirhem bal için bir çeki keçi boynuzu çiğneyen Tavukçu'nun en adî, en alçak hikâyesiyle...

Ermeni Kalesi'ni arkadan dolaşıp, Tavukçu'nun karşısına çıkıverdiler. Bu kadar insan karşısında Tavukçu ve oğlu şaşırıp kaldı. Haftalardır kimse yanlarına yaklaşmıyordu, bu kadar insan da nereden çıkmıştı? Tavukçu, elini tabancasına atmayı düşündü ama kime doğrultacaktı, kimi vuracaktı? Yaman da aynı duyguları geçirdi. Sopaları attılar, biraz geriye çekildiler. Köylüler, öfkeyle, kinle, nefretle bakıyorlardı. Bir söz, işaret

olsa hemen üzerlerine atılacaklardı ama kimseden çıt çıkmıyordu. Herkes donmuştu.

Tavukçu'nun silah çekeceğini düşünüp, ona göre tedbir almışlardı ama hiçbir mukavemet göstermemesi, köylüleri çok şaşırttı.

Benizleri kararmış, bakışları kaymış, yürekleri büzülmüş köpek düşmanlarının elleri çözüldü, boyunları büküldü, gözleri önlerine aktı. Köy bekçisi, kelepçeleri bileklerine geçirdi. Köylüler o zalimleri ite kaka, içten içe söylenen ama birinin diğerini duymadığı acı cümleler kurarak köy meydanına kadar getirdiler. Avrat uşakla meydan doldu. Yaklaşanlar, bunların suratlarına bir "tu!!!" deyip kenara çekiliyordu. Tavukçu'nun eşi ve çocukları Karşı'da kaygı içinde olanları uzaktan izliyor, sonu merak ediyorlardı.

Meryem ve küçük çocukları eve girip beklemeye başladılar.

Hava karardı.

Kurtlar, kuşlar yuvalarına çekildi. Sazlı, Hüyük'le Ermeni Kalesi arasında Guzgeçe adı verilen yerde iniyor, acı acı bağıırıyordu. Tıntırık Kaye, Ahmet Bozdağ ve Ümmet Cuma kızağı çekerek Bıngıldak'tan geçip Guzgeçe'ye vardılar. Sazlı'yı kalınca bir ip çula sardılar. Kızağın ortasına yerleştirdiler.

Meydanın bir yanında bu ikisi, diğer yanında Sazlı... Korku, utanç, kin ve soğuk birleşince bu ikisinin çenesini bir titreme aldı. Kim bilir başka hangi hayvanlara ettikleri eziyetin acısı çıkıyordu! Daha ne fecaatleri vardı da köylüler bilmiyordu! Önüne geleni kapan, ardına geleni tepen bu hayvan düşmanları şimdi uysal uysal duruyorlardı.

Kale köyünden Nalbant Ökkeş, Honbur'dan Medine Yusuf bir olup Sazlı'nın yaralarını tedaviye başladılar. Biri katran sürüyor, diğeri gazyağı... Onlar ilaçlarını sürdürükçe Sazlı daha acı, daha merhamet dilenir, daha yanık, daha içli iniltiler çıkarıyordu.

Köylüler evlerine çekildiler. Bekçiler, Hallik Ahmet ve Sümbül Bekir, Tavukçu ile oğlunu Tekerek Hasan'ın ahırına koydular. Kapıyı iyice kapayıp bağladıktan sonra onlar da Ümmet Hasan'a misafir oldular. Yemekler yenilip namazlar kılındıktan sonra Ümmet Hasan'ın evinde yeniden toplandılar. Bunlara verilecek cezayı konuştular. Öğretmen Hüseyin İnce'nin teklifi kabul edildi. Bunların yarın akşama kadar ahırda bekletilmesine, sonra da salıverilmesine karar verdiler.

Rüzgâr, damların çatısını sökercesine şiddetlendi. Herkes yatağına girip, yorganını başına çekmişti. Tatlı tatlı uyuyacaklardı günün bu kadar kargaşasından sonra. Evlerde ışıklar söndü, bekçiler, üç beş taş ve ağaçtan müteşekkil derme çatma kulübelere çekildiler.

Öğretmen de, zalimlerin cezalandırılmalarından memnun bir halde lojmana döndü. Ümmet Goca'nın hediye ettiği elmalardan iricesini soyup yedi. Dişlerini fırçalamadı, elmanın fırça görevi yaptığını söylerdi, yatağa girdi.

Bütün köy uyudu. Karşı'dakiler ise kaygılar içinde bekleyordu ama kimseden bir haber alamıyorlardı.

Bir bağırtıyla uyandılar. Sesler, büyük bir boğa böğürmesine benziyordu. Bu salı gecesinde saat bir vardı bir yoktu. Bu acılı bağırtıların sahibi, Lök Cuma'nın ahırına konan Sazlı'ydı. Yatağından fırlayan Lök'ün ahırına geldi. Bu bağırtı, feryat içinde nasıl uyunurdu! Neredeyse obanın hepsi yeniden toplandı.

Bulutlar çekilmiş, ay parlamaya başlamıştı. Deli poyraz acı acı sallıyordu ardıc ağaçlarını. Dereden uğrun uğultular duyuluyordu. Gozların dalları sallandıkça meydana gelen vınıltılar bütün Cemel Obası'nı kaplıyordu.

Sazlı, o bağırtılarla, böğürtülerle, feryatlarla debelene debelene, o salı gecesinde can verdi. Ertesi sabah derin bir huşu, içli bir keder içinde cesedini mezarlığın yanına gömdüler.

Aradan yirmi yıl geçti. Köy değişti, muhtar değişti, Fahri Mehmet, Tıtırık Kaye, Medine Yusuf Hakk'ın rahmetine kavuştular. O zamanın gençleri, çocukları evlenip çoluk çocuğa karıştılar. Ama yaşlılardan bir kısmı sağlıkları bozulmuş da olsa hayattaydı.

Sazlı'nın böğürtüsüne benzer bir feryat işitildi, gecenin bir vakti. Yatağından çıkan, kar, fırtına karanlık demeden fırladı dışarı. Sesin geldiği tarafı tespit ettiler. Acı feryat Karşı'dan, ormanın içinden yankılanarak geliyordu. Erkekler sıkıca giyinip silahlarını kuşandılar. Burası bir dağ köyü idi, her tehlikeye açık bir yerdi. Tedbirlerini de ona göre alıyorlardı.

Vadiyi geçip Karşı'ya vardıkları zaman, bağırmanın geldiği yeri daha net duymaya başladılar. Biraz daha yaklaşınca kanatlarından emin oldular. Biraz rahatladılar, çünkü ses Tavukçu'nun evinden geliyordu. Diğer taraftan da tuhaf bir korku sardı içlerini, çünkü Tavukçu gibi belalı bir adamın evine gelmişlerdi. Kapıyı usulca vurup içeri girdiler. Odanın ortasında yatan adamdan çıkıyordu o bağırtilar. Vücudu insan ama kafası insanlıktan çıkmış bir adam yatıyordu orta yerde.

Tavukçu, günlerce bu hâl üzere köpek gibi havlayarak, sığır gibi böğürerek yattı. İlk günler seyrek de olsa ziyaretçisi geliyordu fakat sonraları hiç gelip gidene kalmadı. Kafasını köpek şeklinde görenler korkuyor, bir daha onun evinin yakınından bile geçmiyorlardı.

Tavukçu da yirmi yıl sonra soğuk, fırtınalı bir salı gecesinde saat bir civarlarında can verdi.

Karısının ve çocuklarının feryatları kulakları çınlatıyordu. Cesedini bir çula sardılar. Ermeni Kalesi'nin kuzeyinde, Guzgeçe'deki Karadaş'ın dibine gömdüler.

Ümmet Hasan, cemaate döndü; "Nasihat istersen ölüm yeter." dedi.

Çavuş Emmi

Caminin avlusunda maltanın üzerine oturduk, Cuma Amca anlattı. Anlattıkça geriye gitti. Geriye gittikçe içindekileri döktü. İçindekileri döktükçe rahatladı.

Maminekler'in cenazesini yıkamış bir gün. Defin işleri bittikten sonra Çavuş Emmi'ye bir file sabun vermişler, "kurtarmaz" demiş. "Hocalığın çok değil, bu yeter." demişler. "Bu memleketin en zengini, koskoca ağanın cenazesini yıkadım, bu kurtarmaz." demiş. Birkaç kuruş daha verip Çavuş Emmi'yi savmışlar.

Yaşarken para ne kadar zor çıkıyorsa, ölünce de oğullarından elinden aynı şekilde çıkıyormuş. Onca mala mülke karşılık cenaze masrafı olarak birkaç kalıp sabun verilir mi? Kabul etmez tabi Çavuş Goca.

Evine mevlit sonrası toplandığımızda anlatmıştım da tebensüm etmişti yas alayı.

Boz eşeği vardı Çavuş Emmi'nin. Eli ayağı o eşek idi. Ona biner, gider gelirdi tarlaya takıma, bağa bahçeye. Çalıştığı yoktu ya, göz kulak oluyordu mahsullerine.

Cuma Amca, dalıyor, kendi kendine anlatmaya devam ediyordu.

Dünyada bir karış yer kalmadı Çavuş Goca sana. On yıl önce şu avlu duvarı meselesi yüzünden benimle kavga ettin. Bizim takımın hakkından yer aldın. Hâlbuki orası takım adına bana düşmüştü, benim hakkımdı, benim avlum olacaktı. Lakin bizim çocukların sözünü tuttum, duvarı yukarı çektim.

Kalmadı işte Çavuş Emmi. Sana da kalmadı. Kıl Durmuş'a da kalmayacak. Yavuz at yemini, yavuz it ününü artırır. Kıl Durmuş ki, trafo paralarını yıllarca yedi. Bütün oymaktan topladı; "Yatırdım, yetmedi, az bir borç kaldı." dedi. Ama yatırmamış, kendi ihtiyaçlarına harcamış. Motor almış, köten almış, römork almış. Ona da kalmayacak. Büyük buluşma sırası ona da gelecek.

Bana döndü.

"Şimdi o avlu duvarı meselesini düşünüp, kavgamıza gülüyorsunuz." dedi.

Yeniden kendi kendisiyle konuşmaya başladı.

Yolumu daralttığına, araba geçemez hale getirdiğine, köşeyi iyice yukarı çekip ev yaptırdığına bakıp da gülüyorum. Fani işleri değil miydi yalancı dünyanın?...

Sahi sana neden Çavuş demişlerdi? Ökkeşiye Hazretleri'nde şeyhin yanına oturmuşsun, şeyh de seni köye Çavuş seçmişti. Sonra bir akşam senin evde zikir çekmiştik. Ne tatlıydı o zikir gecesi...

Cuma Amca, kafasını kaldırdı, yanımıza gelen üç beş cami cemaatine de sestendi.

Köyde herkese bir şeyler anlatmıştı ama Kıl Durmuş'a anlatamamıştı. Oysa Kıl Durmuş'a her meselede arka çıkardı. "Ölü bizim, Allah rahmet eylesin; bizim adamımız, ne yapayım, ses çıkaramıyorum, dumanı doğru çıksın yeter." derdi.

Çocuklarımıza Kur'an öğretmişti. İlerleyen yaşında bile devam etmişti bu mübarek hizmetine.

Cesedi nurluydu. Yüzünde tebessüm vardı. Kur'an öğrenen talebelerine tebessüm ederdi ya, işte öyle gülümseyen bir hâli vardı.

Daldı. Biraz bekledi. Kafasını sağa sola salladı. Belli ki Çavuş Emmi'nin gidişine çok üzüliyordu.

Cenazene sevenin de sevmeyenin de geldi. Çünkü köyün tek kurs hocasıydın. Sana düşman kesilen Ziya'nın bile

çocuğuna gizlice Kur'an öğretmiştin, seni hiç sevmeyen Pala Omar'ın torununa da. Saffet Ziya'nın Cumali'si senin sayende cumaya gelmeye başlamıştı.

Bir bahar vakti idi. Günlerden cuma. Güneş sarı sarı gü-lümsüyordu buğday tarlalarına.

Tomurcuklar patlıyordu.

Ayrık otu topraktan ayırıp başını yeryüzüne uzatıyordu. Papatyalar düğün alayı gibi dizilmişlerdi. Dağ laleleri ekin-lerin arasından boy vermişler, kırmızı kırmızı selamlıyorlardı baharı.

İmam, ince, tegannili sesiyle salâya başladı. Tarlada çapa yapıyorduk. Cumadır salâ verilir dedik. Lakin imam salâyı inna lillahi ile bitirip künye okumaya başlayınca tarlada çalışan başlar yekindi. İna lillahi ve inna ileyhi raciun.

Yazı, köye dönen karartılarla doldu. İşi gücü hemen bıraktık. Acı haber tez yayılır. Çavuş Emmi'nin haberi bütün yazıda, salânın duyulmadığı yerlerde bile duyuldu. Çoluk çocuk, avrat uşak, pür telaş köye döndük.

Çavuş Emmi ölmüş.

Köyün arabaları caminin önüne getirildi. Birkaç ihtiyar bacının dışında herkes arabalara doluştu. Şehre, Çavuş Emmi'nin cenazesine gittik. Kenar mahallede oturan oğlunun evinde geçinmiş, son nefesini vermiş. Karısı Fadıma Bacı'nın haberi yoktu. O, köyde oğlu Âdem'in yanında kalıyordu. Gelini Melek ne kadar eziyet etse de gitmiyor, "Başka yerim yok, şehirde yaşayamam." diyordu. "Yüzü güzele kırk günde doyulur; huyu güzele kırk yılda doyulmaz." der de gelini yererdi gelen gidene. "Gelinin yüzü değil huyu güzel olsun." derdi.

Fadıma Bacı, Çavuş Goca'nın öldüğünü o saat anlamış, Fatıha'sını okumuş. Yüreğine ölümün acısı, ayrılığın hasreti çöreklenmiş ama kimselere bir şey dememiş.

Salâyı duymamış mı diyeceksin. Duyamazdı ki, kulağına bağırarak konuşurduk da zor işittirirdik.

İki senedir göremediği kocasından yeni ayrılıyormuş gibi ayrılık acısı çökmüş içine. Çavuş Emmi, sık sık doktora gittiğinden, doktor gözetiminde yaşadığından şehirdeki oğlunun yanında kalıyordu.

Sıcak, tatlı bir gündü. Sessizce gömdük Çavuş Emmi'yi. Oysa onun hayatı böyle sakin değildi. Konuşurdu, Âdem Babamız'dan girdi mi, Nuh Nebi'den çıkmayınca bırakmazdı. Hele gazavatlara başlamaya görsün, bitmezdi, öğle olurdu, ikinci olurdu, davarın kalkım vakti, bahçecilere hareket saati başlardı da Çavuş Emmi sözüne, mecburiyet karşısında virgül koyar, sonraki gün devam ederdi.

İki gün sonra oğulları, gelinleri toplanıp geldiler. Konu komşu toplandı. Pazartesi akşamı idi. Camide mevlit okuduk. Rahmetli severdi mevlit okumayı. Mevlit halkasında yeri belli idi. Onun yerini boş bıraktık, cemaat o boş yere bakıp bakıp ağladı. Kıl Durmuş da oradaydı, kafasını tusturup köşeye pusmuştı.

Sonra Çavuş Emmi'nin toprak damına geçtik. Melek Gelin'in çayını içtik. Fatihalar, Yasinler okuduk. Fadıma Bacı'ya başsağlığı diledik. Çavuş Goca'nın iyiliklerini anlattık. Maminekler'de geçen hadiseyi de ben anlattım. Fadıma Bacı, dudak hareketlerimden ne anlattığımı anladı, tebessüm etti. "Allah sağ eli sol ele muhtaç etmesin." dedi.

Eve doğru giderken avlu duvarının taşına bir tekme attım. Değmezsin be, dedim. Kalmadı işte, Çavuş Emmi'ye de kalmadı. Ölü aşı neylesin, türbe taşı neylesin, biz bir Fatihla okuyalım Çavuş Goca'ya.

Cuma Amca, omzuna attığı partal ceketini giydi. Ezan yakın, hadi sen minareye, ben de içeriye dedi.

Şerefede vakti beklerken aşağıya musallaya baktım, kadidi çıkması bir ibtiyar öğrencilerine Kur'an öğretiyordu.

Ölüm haberleri

Elif.

Erzurum'da köydeydi.

Atıyla, akrabalarını ziyarete gidiyordu.

Diz boyu kar vardı.

Donduruyordu.

Kıştı, soğuktu, buzdu, tipi vardı.(1)

(1)

Şafakla yatağından kalktı -her zaman şafakla kalkardı çünkü namaz kılardı- salâvatını getirip, tesbihini çektikten sonra kuş gibi hafifledi.

Yasin-i Şerif viridiydi.

Cevşen-i Kebir'den tahmidiyeyi okuduktan sonra ahıra indi.

Koyunların, kuzuların altını temizleyip yemlerini verdi. Celepliği iyiydi. Atına geldi. Önce altını süpürdü. Sonra yemini verdi. Kaşağı sürdü. Suladı.

Yukarı çıktı.

Ayvaz'ıyla kahvaltısını edip giyindi. Yün çorap, yün fanila, yün kazak. Bir de siyah bere.

Karısı bir tuhaf baktı. İlk kez görüyormuş gibi.

Karısına çıkıştı: "Ne bakıyorsun tuhaf tuhaf. Akşama geleceğiz." dedi ama kendi de karısına bir garip bakıyordu.

Bindi atına.

Nefesinin buharını savura savura sürdü.

İri yarı, güçlü kuvvetli bir ellilikti.

O kadar amelelik, hamallık yapmış adamdı.

Kar, soğuk, don vız gelirdi.

Bir serçe sıcak sıcak öttü.

Tepikledi.

Mahmuzladı.

Tipiden gözü bir metre öteyi görmez oldu. Kar tanecikleri suratına inen çakıl taşları gibiydi.

Beresi kar topacı olmuştu.

Elleri tahta gibi takır takırdı.

Dişleri yavaş yavaş o bildik sesleri çıkarmaya başladı.

Karısının bakışları. Onu gördü beyaz kelebekler arasında. Mavi mavi gülümsüyordu.

Kar tanecikleri beyaz kelebek olmuş üstüne başına konuyordu.

Mehmed'i askerdi. Onu çapraz nöbet tutuyor gördü. Ali'si öğretmeni. Onu da 1. sınıflara masal okuyor gördü. Zehra'sı hemşireydi. Onu da bir ihtiyara ilaç veriyor gördü.

Uzaktaydılar, gurbetteydiler. Hasretteyim ama ne gam, dedi. Onları memleket insanına hizmet ediyor görüyorum ya! Bu benim gibi yiğit bir babaya yetecek kadar büyük bir gurur.

Atın yelesine doğru eğilmişti.

Bir tehlikenin geldiğini sezen at, -atların sezgileri güçlüdür- durdu.

Adam kardan döşeğin üzerine yuvarlandı.

Gitmedi bir yere. Sahibine en sadık hayvanlardan biri köpekse diğeri de attı.

Bekledi.

Fırtına şiddetlendi. At bekledi. Hava karardı. At bekledi. Adam uyanmadı. At bekledi.

Adam uyanmadı.

Köylüler jandarma ekibiyle ertesi sabah adamı aramaya çıktılar.

Yarı beline kadar kara gömülmüş atı tanıdılar.

Adamın ruhu, kar taneciklerinin düşüşüne aldırıyor, baş ucunda bekliyordu.

“Allah rahmet eylesin, yiğit adamdı.” dediler.

Be.

Ankara'da başbakanlık binasının penceresinde Müslüm Efendi, camları siliyordu.

Pervazlar buz bağlamıştı.

Soğuktu.

Kardı.

Soğuktan, kardan şuuru donuyordu Müslüm Efendi'nin.(2)

(2)

Adam, başbakanlığın camındaydı.

Kırmızı koltuklara; göbekli, çizgili kravatlı, tıraşlı adamlar oturmuşlardı, uzun, maun masanın etrafına.

Irak seçimi değerlendirildi. ABD'ye 24 dizisi için ultimatom çekilmesine karar verildi. AB'ye girişimizi engelleyecek hiçbir olay vuku bulmamalı kararı alındı.

Camdaki adam temizlik yapıyordu.

Başbakan tsunami mağduru devletlere taziye ziyaretinden dönmedi. Bir Alman gazeteci ile yaptığı söyleşi cımbızlanarak ülke gündemine oturdu. Birdenbire bütün ülkenin aynı konuyu konuştuğunu görmek ürpertiyor değil mi?

Bir karaltı camda.

Bulutlar geldi geçti.

Klakson sesleri caddeleri doldurdu.

Temizlik işçisi Müslüm Efendi başbakanlığın beşinci katında, pencerenin pervazına tutunmuş camları siliyor.

Islak bez. Camsil. Kuru bez. Birini alıyor, işini bitirip bırakıyor. Sonra diğerini alıyor, işini bitirip bırakıyor. Alnından boncuk boncuk terler dökülüyor.

Gündemin biri bitiyor, biri başlıyordu. Dolmuşçular yasası, eczacılar yasası, ilköğretim müfredatı yasası teker teker imzalandı. Kalemleri masalara bırakan bakanlar arkalarına yaslanıp sırtlarındaki terin ılıkliğini hissedip rahat bir nefes alacaklardı. Mühim yasalara imza atmış, ülkeyi iyi yönetmiş olmanın gururu ile evlerine dönecekler yahut başka toplantılara yetişeceklerdi. Ülke insanına müjdeler vereceklerdi. Seçim bölgelerine güzel haberler göndereceklerdi.

Hiçbirini tadamadılar. Çünkü o an bir karaltı, paçavra gibi, bir gölge gibi, bir tehlike gibi iniverdi.

Ardından çığlıklar yükseldi.

Temizlik işçisi Müslüm Efendi'nin kafası paramparçaydı.
Cadde kan kokuyordu.

Ambulans... Siren... Hastane...

Haberlerde gösterdiler: "Temizlik işçisi Müslüm Efendi feci şekilde can verdi. Geride üç çocuğu ile kimsesiz hanımı kaldı. Başbakan acılı aileye başsağlığı diledi."

Te.

İstanbul'da Silivri'de kar diz boyu.

Devlet geyiklere ot dağıtıyor.

Bir ihtiyar Güngören'de donarak öldü.

Bağcılar'da bir aile soba zehirlenmesinden gitti.

Bir çete çökertildi.

Uyuşturucu kaçakçısı biri bayan üç kişi yakalandı.

Bir sosyalist, masum bir kadının örtüsüne saldırdı.

Mali şube ekipleri (...) ilaç firmasının yöneticilerini, bir kısım üst düzey (...) idarecilerini tutukladı.(3)

(3)

Hüseyin ailesizdi. Hırsızdı. On beş yaşındaydı. Keskin bakışları, morarmış parmakları, nasır bağlamış ayaklarıyla bir sokak çocuğuydu.

Onu bütün esnaf tanırdı. Korkuyla merhamet, şefkatle tedirginlik arasında bir hisle bakarlardı ona.

Ölse ölüsü, dursa dirisi...

Hüseyin sağırdı. Dilsizdi.

Onlarca kez hırsızlıktan yakalanmış, salıverilmişti.

Bir konağın çatı katına girerken gördüler onu.

Ekip, konağı çembere aldı.

Akşamdı.

Arandı, tarandı. Hüseyin yoktu. El feneriyle bakılmadık yer bırakılmadı. Sır olduğuna kanaat getirdiler. Ekip dağılacaktı artık. Bir el fenerinin ısıttığı tavan arasında, bir mertegen üstünde iki yırtık postal göründü.

Çağırarak... Teslim ol demek... Yakalandın demek boşunaydı.

Çatı öyle yüksekti ki. Ayaklı merdivenle ulaşmak mümkün değildi.

İtfaiye çağrıldı.

İtfaiye merdiveniyle çatıya çıkan polisler Hüseyin'i yakaladılar.

Hüseyin titriyordu.

Soğuktan, korkudan, açlıktan, boşluktan, karanlıktan titriyordu.

Ellerini arkadan birleştirip bağladılar. Kelepçelediler.

Merdivene alacakları sırada Hüseyin'in ayağı kaydı.

Meraklılar, eşyası çalınanlar, konağın sahipleri, o saatin müdavimi cepçiler, kapkaççılar, jiletçiler, istihbaratçılar, kameracılar kenara çekildiler.

Hüseyin ortadaydı.

Kurumuş, kavrulmuş bir mısır koçanı gibi düşmüştü.
Ah diyemeden, oy diyemeden, yandım diyemeden gitmişti.
Hırsızlık, başka çarem olsaydı sen olmazdın, diyemeden.
Şehre girerken de,
Şehirden çıkarken de,
Ölürken de, yaşarken de bir mikatı olmamıştı.
Ölüsü kandilli, dediler uzaklaşanlar.

Se.

Maraş'ta kurtuluşun yıl dönümü kutlanıyordu.

Soğuktu.

Sisti.

Karanlıktı.

Kapalı spor salonunda beyaz saçlı, beyaz bakışlı bir adam
Sakarya'yı okuyordu.

Beyaz adamın kalbi.

Dayanamadı Sakarya'nın sıkletine.

Yığılıverdi.

Korku, telaş, koşturmaca, bağırışma...

Devlet hastanesine yetişemedi.

Bütün kanallarda aynı haber:

Beyaz adam öldü.

Her şey haber oldu.

Televizyon kanallarının karşısında nice insan öldü ama bu
haber olmadı.(4)

(4)

Gevher Hoca, şehrin sevilen, sayılan, tanınan, mütevazı tavırlı, sade yaşayışlı bir insanıydı. Gençliğinde N.F.K.'nın yanında bulunmuş, sohbetlerine katılmış, onunla eylemler tertiplemiş biriydi.

Belediye başkan yardımcısıydı.

Çalışkandı.

Orta boylu, beyaz saçlı, çakır gözlü temiz yürekli biriydi.

Takım elbisesiz, tıraşsız çıktığı görülmemişti.

Ağzı dualıydı.

Kimsenin işini yarına bırakmazdı. İş bitirme makinesi gibi çalışırdı. Partili, partisiz ayırt etmez, insanı severdi.

On beş yıldır aynı görevde tutuluyordu.

Kapalı spor salonunda her yıl tertip edilen kurtuluş programına Gevher Hoca'yı da dâhil ederlerdi. Hoca da kimseyi kırmaz, kabul ederdi. Ama her programda N.F.K.'dan şiir okur, bayılırdı. Kalbi okuduğu şiirlerin yoğunluğuna dayanamazdı.

Ülkem insanının kalbi nelere dayanıyor nelere!

Bunu bilseydi Gevher Hoca, bir kere değil bin kere ölürdü.

